

Austevoll kommune

Business Region Bergen
Strandgt. 6
5013 BERGEN

Dato	Sakshandsamar	Vår ref.	Dykkar ref.
27.03.2015	Ruth Larsen	15/431 - 4	

Melding om vedtak Høyring strategisk næringsplan Business Region Bergen

Kommunestyre handsama ovannemnde sak i møte den 23.03.2015, sak 023/15.
Det vart gjort følgjande vedtak:

Austevoll kommunestyre gjer si tilslutning til framlagte strategisk næringsplan for Bergensregionen.

Spørsmål til saka kan rettast til Ruth Larsen tlf. 55 08 10 00 eller til postmottak@ austevoll.kommune.no.

Storebø, 27.03.2015

Med helsing

Renate Møgster Klepsvik
Ordfører

Mottakarar av brevet:
Business Region Bergen

Business Region Bergen AS
Strandgaten 6
5013 BERGEN

Deres ref.	Deres brev av:	Vår ref.	Emnekode	Dato
Ole Hope		201505369-3 ESDR	ESARK-1134	27. mars 2015

Innspill til Strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020

12. februar 2015 mottok Bergen kommune «Strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020» fra Business Region Bergen AS (BRB). Planen er utarbeidet på vegne av eierne til Business Region Bergen AS, og ble presentert for byrådet 3. mars og for Komite for kultur, næring, idrett og kirke (KKNI) 10. mars.

BRB ønsker innspill fra kommunen på den foreliggende plan, og basert på innkomne innspill, justeres planen. For Bergen kommune betyr dette at justert plan sendes til behandling til byrådet og deretter til Bystyret. Målsettingen er at planen blir behandlet i Bystyret før sommeren.

Strategisk næringsplan for Bergensregionen (SNP) er et strategisk og operativt verktøy for kommunene, ved at planen beskriver regionens næringsliv og næringsklynger i dag, og hvor det er naturlig og ønskelig å satse fremover. En rekke tiltak som kan bidra til å styrke næringslivet i regionen er beskrevet i planen, med hovedvekt på hva det offentlige kan bidra med.

Bergen kommune vil utarbeide «Tiltak for næringsutvikling i Bergen 2015 – 2016», hvor de tiltak kommunen ønsker å arbeide med konkretiseres. Dette kan være tiltak som allerede er nevnt i SNP, samt nye eller eksisterende tiltak som gjelder for Bergen. Denne tiltaksplanen vil bli lagt frem for Bystyret høsten 2015.

Her følger våre innspill på planen slik den nå foreligger:

Planen er velskrevet med en logisk oppbygging, som tydeliggjør kommunenes roller og ansvar ved at både fokusområdene og tiltakene handler om hva kommunene faktisk kan bidra med i regionens næringsutvikling fremover.

Kapitel 2 bør i større grad synliggjøre utfordringen knyttet til petroleumsnæringen, ettersom det forventes en mer negativ effekt for vår region på kort sikt. Ref. siste undersøkelse fra Bergen Næringsråd.

Når det gjelder fremtidig behov for kompetanse og arbeidskraft, er det pekt på behovet for fagarbeidere, men det må også synliggjøres at er behov for kompetanse på masternivå innenfor tekniske fag i vår region også i fremtiden.

Ettersom planen fokuserer på næringsklynger og støtter videre satsning på nasjonale program (Innovasjon Norge) i form av Arena- NCE eller GCE-prosjekt, hadde det vært greit med en oversikt som viser regionens klynger. Kommunen er særlig positiv til å støtte arbeidet med etablering og gjennomføring av nasjonale program.

Regionens marine næringsklynge har besluttet å søke om NCE, og vil først på et senere tidspunkt søke om status som GCE. Planen må reflektere dette.

Kommentarer til «TILTAK»

1. Vurdering av etablering av Oslo-kontor har vært tema tidligere, og Bergen kommune har vært skeptisk til dette begrunnet med økte kostnader, og usikkerhet om hva man ville oppnå her. Tiltaket støttes slik det nå foreligger, men med en lav prioritet.
2. Digitale konkurransevilkår er viktig for regionens videre utvikling. Tiltaket støttes slik det foreligger, og Hordaland Fylkeskommune er en naturlig prosjekteier.
3. Effektive offentlige tjenester er spesielt viktig for regionens næringsliv. Her er BRB foreslått som prosjekteier, men dette er et arbeid hvor både fylkeskommunen og den enkelte kommune vil måtte ha eierskap til. Tiltaket støttes.
4. Utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser er et kompleks område. For den enkelte kommune, er dette et viktig politikkområde. Kanskje burde tiltaket omformuleres til «Styrke kompetansen om utbyggingsavtaler og bedre samordning mellom disse og utforming av reguleringsplaner.» Tiltaket støttes.
5. Bygge regionalt omdømme er en viktig oppgave for regionen. Tiltaket bør ha høy prioritet. Tiltaket støttes.
6. Etablere «Invest i Bergen» vil være et element i oppbygging av regionalt omdømme, og er særdeles viktig i tiden fremover. Tiltaket støttes, og Bergen kommune ønsker å bidra her. Tiltaket bør prioriteres høyt.
7. Praksisnær undervisning bør videreutvikles og erfaring fra prosjektet i regi av «Gode Sirkler» må overføres til kommunene, men det vil være opp til den enkelte kommune hvordan dette eventuelt skal gjennomføres. Tiltaket støttes, men med lav prioritet.
8. Innkjøpsprosesser som stiller krav til at leverandører er godkjente lærebedrifter, er et av mange krav som bør stilles i utforming av gode, fremtidsrettede og bærekraftige innkjøpsprosesser. Bergen kommunes innkjøpsstrategi (2013-2016) skal styrke og videreutvikle kommunens arbeid med gode og effektive anskaffelser, blant annet gjennom sterkere prioritering og forankring av ulike samfunnshensyn. Bergen kommune er foreslått som tiltakseier, og vil i tråd med vedtatt innkjøpsstrategi arbeide for at forslaget i dette tiltaket innarbeides i nye kontrakter. Tiltaket støttes.
9. Energisamarbeidet «Science City Bergen» er viktig for regionen og videre utvikling av energinæringen. Tiltaket støttes, og Bergen kommune ønsker å bidra her.
10. Samordning og tydeliggjøring av ulike aktørers rolle knyttet til entreprenørskap og innovasjon, er et område Bergen kommune er engasjert i. Tiltaket støttes, og det er ønskelig med en høy prioritet her.
11. Omstilling og endring, sammen om aktiv bruk av aktuelle virkemidler. Tiltaket vil måtte gjelde hele regionen, og bør ha høy prioritet.
12. Utvikle en marin strategi for regionen, vil være en del av den marine klyngens satsning på NCE. Det er også denne klyngen som har ansvar for arbeid med marin strategi og omdømmebygging. Bergen kommune støtter arbeidet med NCE Marin.

13. GCE Marin – er nå blitt NCE Marin. Tiltaket bør sees i sammenheng med punkt 12.
14. GCE Subsea er viktig for regionen. Prosjektbeskrivelsen kan bedres. Tiltaket støttes.
15. Ocean Innovation som en felles satsning for alle «havnæringene», med fellesnevner innovasjon og design, kan få en positiv betydning for næringslivet, men denne koblingen må tydeliggjøres. Forprosjektet videreføres målsetting om å bli NCE Innovasjon, samt jobbe for et EU-prosjekt med dette tema. Tiltaket støttes.
16. Robotteknologi på Osterøy foreslås videreført som et Arena-prosjekt. Tiltaket støttes.

Det er ønskelig at prioriterte prosjekt kommer først i nummereringen av tiltak. Prosjekt 12 og 13 bør slås sammen til et stort marint prosjekt, hvor samlokalisering av den marine klyngen på Marineholmen også inngår. Tiltakseier bør være Fiskeriforum Vest, som er kommunens og fylkeskommunens policyorgan innenfor den marine næringen.

Prosjekt med lav prioritet (1 og 8), kan gjerne fjernes fra planen slik at det blir færre prosjekt å forholde seg til.

Forslag til nytt prosjekt:

NCE Media og Media City Bergen bør synliggjøres som et eget tiltak, ikke som en del av et vedlegg til planen. Både arbeidet med IKT-klynge, Medielab, Greenhouse og FoU bør integreres i dette tiltaket, som bør eies av NCE Media. Bergen kommune støtter prosjektet både med midler og aktiv politisk profilering.

Beredskapsklyngen i regionen, som er en blanding av offentlige og private aktører, bør synliggjøres og utvikles ytterligere i form av et eget prosjekt. Her ligger offentlige enheter som Hordaland politidistrikt, Bergen brannvesen, Haakonsvern, Sivilforsvaret, Heimevernet, Helse Bergen, Avinor mfl. Viktige private aktører er bl.a. Statoil, Falck Nutec og Senter for krisepsykologi.

Oppsummert

BRB har utformet en plan som legger et godt grunnlag for regionens arbeid for en bærekraftig næringsutvikling med vekt på innovasjon og nyskaping.

Bergen kommune forplikter seg ikke til å gi prosjektstøtte til enkelttiltak utover den støtten som er innvilget til BRB.

Bergen kommune ser frem til å motta neste versjon av planen, som skal legges frem for byråd og deretter for Bystyret.

Med hilsen

BYRÅDSAVDELING FOR KULTUR, NÆRING, IDRETT OG KIRKE

*****	<i>Ikke skriv eller endre det som står</i>	*****
*****	<i>på de 4 linjene.</i>	*****
*****	<i>Elektronisk godkjenning</i>	*****
*****	<i>flettes inn her</i>	*****

Business Region Bergen

25.03.1015

Høringsuttalelse Strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020 – Business Region Bergen

Bergen Næringsråd vil i vår høringsuttalelse i all hovedsak konsentrere oss om å kommentere en rekke av foreslåtte tiltakene som presenteres i tiltaksdelen av Strategisk næringsplan.

Vi slutter oss i det alt vesentlige til beskrivelsen av nåsituasjonen og fremtidsmulighetene for Bergensregionen. Ikke minst gjelder dette mulighetene innenfor de blå næringene, havnæringene (marin, maritim, subsea, olje & gass). Innen alle disse næringene har Bergensregionen en meget sterk internasjonal posisjon med muligheter til å vokse ytterligere og bli et enda sterkere global kraftsenter.

Vi slutter oss videre til en sterk tro på etablering av og ikke minst videreutvikling av sterke forsknings- og næringsklynger, hvor samlokalisering bør etterstrebes, ikke minst for forskningsklyngenes del. Som det heter i høringsutkastet til Strategisk næringsplan (her om Media City Bergen, men som vi mener er overførbart på de andre klyngene):

«Samlokalisering, klyngeutvikling og samspill legger til rette for innovasjon og ytterligere utvikling av teknologi-, innholds- og kompetansemiljøer som kan konkurrere på den internasjonale arena».

Dette er helt i tråd med retningen som pekes ut i Universitetet i Bergens nye strategi, slik den er foreslått. At næringslivet, det offentlige virkemiddelapparatet og forsknings- og utdanningsmiljøene trekker sammen i samme retning, gir et meget godt grunnlag for å kunne lykkes.

Målformuleringen som legges til grunn for Strategisk næringsplan er at **«Bergensregionen skal innen 2025 være ledende i Norge på bærekraftig innovasjon, entreprenørskap og næringsutvikling».**

Det blir deretter foreslått til sammen 16 tiltak, med tiltakseier som ansvarlig for gjennomføring. Tiltakene er knyttet til fokusområdene:

- Næringslivets rammevilkår
- Fysisk og sosial infrastruktur
- Effektive offentlige tjenester
- Bygge regionalt omdømme
- Utdanning og forskning
- Innovasjon og entreprenørskap

I høringsutkastet heter det:

Det forutsettes en bred medvirkning fra kommuner, næringsorganisasjoner, klynge-organisasjoner og representanter for næringslivet for at tiltakene skal la seg gjennomføre. Tiltakseier er ansvarlig for å definere tiltakets omfang, hvilken leveranse tiltaket skal bidra til (resultatforventning), hvem som er kritiske bidragsytere for å sikre leveransen, hvordan tiltaket skal løses, og når det kan forventes at tiltaket kan avsluttes.

Bergen Næringsråd vil i det følgende kommentere en rekke av disse tiltakene.

Tiltak 1: Myndighetskontakt sentrale, nasjonale og internasjonale myndigheter

«For alle aktørene i Bergensregionen i det offentlige, næringsliv og i akademia samt i kultursektoren er det grunn til å tro at beslutningene som tas i Oslo er minst like viktige som dem som tas i Brussel. Å plukke opp vesentlig informasjon og involvere berørte parter for beslutningspåvirkning tidsnok vil derfor kunne være vesentlig for det endelige utfall i slike prosesser».

I tiltaket foreslås det en mulig opprettelse av en felles, regional «kompetansebase» med oversikt over saker, aktører og tidsplaner for saker av viktighet for regionens næringsliv og beslutningstakere. Målet er bedre koordinering styrking av regionale fremstøt overfor sentrale myndigheter. Business Region Bergen foreslås som tiltakseier.

Tiltaket, slik det er beskrevet, er en sentral del av Bergen Næringsråds løpende næringspolitiske arbeid. Bergen Næringsråd ser at det er mer å hente på ytterligere samordning og kartlegging i slike saker, noe som ligger både i vår næringspolitiske strategi, i vårt samarbeid med NHO og Næringsalliansen (de andre næringsforeningene i Hordaland), i vårt stadig mer utviklede samarbeid med næringsforeningene i Stavanger, Haugesund og Stord og Maritimt Forum i Stavanger, Haugesund og Bergen.

Vi tror næringslivet egne organisasjoner i tett og godt samarbeid med andre aktører er best egnet til å koordinere næringslivets interesser. En styrking av dette arbeidet gjennom ytterligere kartlegging, bør legges til næringsforeningene.

Tiltak 2: Sikre regionens og næringens digitale konkurransevilkår nasjonalt og internasjonalt

Det er gjennomført en undersøkelse av selskapet «Dreis» bestilt av Business Region Bergen. Undersøkelsen konkluderer med at Bergensregionens elektroniske infrastruktur bør styrkes for ikke å skape negative konkurranseforhold for regionens næringsliv.

På bakgrunn av dette foreslås det som tiltak å gå ytterligere i dybden på hvordan kommunene sammen med næringsliv og FoU/utdanningsmyndighetene sammen kan bidra til å sikre regionens og næringens digitale konkurransevilkår nasjonalt og internasjonalt, herunder etablering av direktelinjer til den øvrige Europa. Hordaland fylkeskommune er foreslått som tiltakseier.

Bergen Næringsråd har arbeidet for dette gjennom ulike kontakter og fremstøt stiller seg positive til tiltaket. Det anbefales at det ses på muligheten til å knytte dette til etableringen av Media City Bergen og de sentrale aktørene der.

Tiltak 3: Effektivisering av plan- og søknadsprosesser; utvikle et samordnet tjenestetilbud på tvers av kommunegrensene

Gjennom den nylig fremlagte rapporten «Evaluering av planprosesser» som Bergen Næringsråd har fått utført av AsplanViak, ble det godt belagt at det er store ulikheter i praksis og tempo i de kommunale planprosessene i regionen.

Flere av kommunene rundt Bergen har meget god og fleksibel saksbehandling, noe man ikke oppfatter at Bergen har på plansaker. Det «enkleste» grepet for å få til en mer samordnet planpraksis mellom kommunene og ikke minst for å få styrket saksbehandlingen i de små kommunene, er sannsynligvis kommunesammenslåinger. Bergen Næringsråd ser et klart behov for mer overordnet tenking rund planprosesser i regionen. Alle tiltak som kan bedre på dagens situasjon er ønskelig.

Tiltak 4: Kartlegge og synliggjøre positive og negative effekter av kommunenes praksis med utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser knyttet til plan og byggesak, samt skissere forslag til en felles regional strategi for utbyggingsavtaler

Sett fra næringslivets ståsted finner en lang rekke eksempler på bruk av utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser i kommunene som føles urimelige pålegg for aktuell utbygger. I noen tilfeller argumenteres det med at kommunale vedtak med slike gitte premisser eksempelvis kan medføre til mangel på realisering av ønsket utvikling av viktige næringsarealer i kommunene.

Kommunene sitter med stor makt i slike saker, og skal gjøre det. Men maktutøvelsen kan gå for langt i en anstrengt kommuneøkonomi. Kostnadene for utbyggingsavtaler havner til syvende og sist hos boligkjøperne. Dette er også noe som Produktivitetskommisjonen peker på i sin første rapport ««NOU 2015:1: Produktivitet – grunnlag for vekst og velferd», som ble lagt frem i februar i år. Der heter det blant annet:

«Reguleringen av utbyggingsavtaler bør evalueres, for å vurdere om kommunene i tilstrekkelig grad stiller krav som står i et rimelig krav til utbyggingens art og omfang, og for å vurdere om regelverket i tilstrekkelig grad bidrar til at det bygges nye boliger».

Kommisjonen peker på at kommunene tidligere tok et «*større ansvar i dag for tomtetilrettelegging ved boligutbygging*». I dag kan kommunens overordnede planer føre til at nødvendig boligbygging blir forsinket fordi lønnsomheten i prosjektene blir redusert.

Bruken av rekkefølgekrav som er grunnlaget for utbyggingsavtalene får ofte uforutsigbare konsekvenser. Det kan virke vilkårlig hvilke prosjekter som blir pålagt slike kostnader. Det er eksempler på tilfeller hvor et prosjekt blir pålagt opprustning av vei, sikring av fjell og etablering av fortau, mens naboprojektet i samme vei ikke får noen krav. Videre har det vært tilfeller hvor det ikke finnes plangrunnlag for gjennomføring av tiltakene noe som i verst fall vil stoppe hele utbygginger.

Evaluering av utbyggingsavtaler og rekkefølgekrav bør gjennomføres i tråd med anbefalingene fra Produktivitetskommisjonen og som foreslått tiltak i Strategisk Næringsplan.

Tiltak 8: Innkjøpsprosesser – stille krav til at leverandører er godkjente lærebedrifter

«Det offentlige kan bidra aktivt til at næringslivet tilrettelegger for å ta inn lærlinger gjennom å stille krav i innkjøpsprosesser til at leverandører skal være offentlig godkjente lærebedrifter, og ha fagarbeidere og lærlinger på prosjektet/leveransen i de aktuelle fagkategoriene».

Bergen kommune er satt som tiltakseier for dette tiltaket.

Bergen Næringsråd og Bygningsgruppen i Bergen Næringsråd var pådriver for å få på plass en lærlingklausul i Bergen kommunes regelverk for offentlige anskaffelser. Denne ble vedtatt i november 2014. Dessverre har det vist seg den vedtatte lærlingklausulen har store og åpenbare mangler. Den gjeldende klausulen gjøres i dag kun gjeldende for elektrofag og da kun for norske tilbydere. En praksis som er åpenbart konkurransevridende til fordel for utenlandske foretak og for useriøse tilbydere. Den fungerer ikke etter intensjonen og har i praksis negativ og ikke positiv effekt.

Bergen Næringsråd er av den oppfatning at det ikke er tilstrekkelig å kreve at tilbyder er godkjent lærebedrift. Det er en rekke eksempler på at det ikke innebærer at anbudsvinnere en gang har lærlinger i vår fylke. Det bør innføres en generell lærlingklausul som krever lærling på prosjektet og som ikke diskriminerer norske foretak. En slik lærlingklausul bør innføres i alle kommuner, samt fylkeskommunen og statlige foretak.

Dette vil både styrke de seriøse aktørene, som tar sitt samfunnsansvar gjennom å ta inn lærlinger, og som et forebyggende tiltak mot svart arbeid og sosial dumping.

Tiltak 12 & 13: Marin strategi, samt Marin klynge

Bergen har en unik internasjonal posisjon innen marin sektor. I dette perspektivet bør byen og regionen posisjonere seg som Europas marine hovedstad.

Bergen Næringsråd støtter opp om Fiskeriforum Vest og Seafood Innovation Cluster i arbeidet for å fremme den marine klyngen i Bergen og prosessen frem mot etablering av NCE Marin. Bergen Næringsråd vil også understreke viktigheten av å arbeide for en samlokalisering av Marin forskningsklynge i Bergen, i tråd med strategien til UiB.

Tiltak 14: «Creating Global Winners» – Global Centre of Expertise Subsea

Videreutvikle klyngesamarbeidet fra NCE. Videreutvikle erfaringer knyttet til å koble lærdom og kompetanse på tvers av næringer knyttet til havet (energi, maritim og marin).

Bergen Næringsråd har stor tro på fremtidig verdiskaping og gjensidig styrking gjennom å arbeide frem cross over-muligheter i «De blå næringene». I den sammenhengen er det viktig å koble på ikke bare NCE Subsea, som er satt som tiltakseier, men også NCE MaritimeClean Tech, Maritimt Forum og Bergen Næringsråd.

Med vennlig hilsen
BERGEN NÆRINGSRÅD

Marit Warncke
Adm.dir

Business Region Bergen

Att.: Vidar Totland vidar@brb.no

Deres ref.

Vår ref.
15/042/EK/KM

Dato
20. mars 2015

Høringsuttalelse fra Christian Michelsen Research AS på utkast til "Strategisk næringsplan" 2015-2020 (frist 20. mars)

GENERELLE TILBAKEMELDINGER

Christian Michelsen Research AS slutter seg til planens foreslåtte visjon som ifølge mandatet skal være næringsnøytral:

"Bergensregionen skal innen 2025 være ledende i Norge på bærekraftig innovasjon, entreprenørskap og næringsutvikling"

Vi tror likevel det er en fordel om planen blir tydeligere på:

1. Hva som peker seg ut som framtidige vekstområder basert på dagens nærings- og kompetansestyrker og at visjonen reflekterer dette
2. Hva vi bør satse på fremover og at tiltakene fokuseres på å realisere dette, m.a. sammen bygge omdømme og infrastruktur

Spesielt viktig er det uutnyttede potensialet beskrevet av følgende sitat fra utkastets avsnitt "Mulighetene i Bergensregionen" under punkt 2:

"...havnæringene, energi, maritim, marin samt også reiseliv som selve plattformen for innovasjon og vekst. Det vil være av vesentlig betydning for regionens innovasjonskraft at sektorielle grenser viskes ut, og at innovasjon utvikles på tvers av disse næringene." I dette innspillet har vi som en arbeidstittel kalt denne visjonen «den blå byen».

Her vil FoUol- (forsknings, utviklings- og innovasjons-) miljøene i Bergen være en sentral innsatsfaktor ettersom dagens sterke bergenske fagdisipliner har et stort potensiale for å styrke allerede eksisterende næringsliv som har store internasjonale markeder og med stort fremtidig kommersielt potensiale etter hvert som energi- og matforsyning blir stadig mer kritisk på globalt nivå.

Visjonen kan f.eks. spisses til **"Bergensregionen skal innen 2025 være ledende i Norge på bærekraftig innovasjon, entreprenørskap og næringsutvikling innen marine og maritime næringer"** ("den blå byen"). Dette vil avspeile:

- Hovednæringene innen olje og gass, maritim, fornybar og marin
- Universitetet i Bergen ("det blå universitet")
- FoUol-miljøene

BAKGRUNNEN FOR VEDLAGTE INNSPILL TIL ENDRINGER I UTKASTET TIL STRATEGISK NÆRINGSPLAN

Christian Michelsen Research AS ønsker med dette å spille inn en del kommentarer og synspunkter for:

- Å tydeliggjøre potensialet innen FoUol-sektoren til å bidra signifikant til "den blå byen" ved å inkludere en bredere oversikt (se kommentar under til "Vedlegg", avsnitt "Forskning") over en rekke sterke forsknings- og innovasjonssentre i regionen. Disse miljøene utfyller virkemiddelapparatets industri- og næringsklynger (ARENA, NCE, GCE, SFI, SFF) ved å skape selve kunnskapsgrunnlaget for fremtidig innovasjonsbasert konkurransekraft for næringslivet. Denne oversikten indikerer i seg selv grunnlag for tanker om strategiske retninger innen synergier mellom havnæringer og energi.
- Vi tror det fortsatt er mye å hente på å sikre næringsliv og myndigheter tilgang til ledende kompetanse og infrastruktur knyttet til forvaltning kystsonen og havområdene knyttet til regionen. Særlig i forhold til forvaltning i kystsonen legger kommunene premissene for næringslivet. Hvordan kan vi tilrettelegg for at f.eks. de planansvarlige i kommunene får enda lettere tilgang til kunnskap og ekspertise fra forskning og regionale og nasjonale forvaltningsmyndigheter? Bl.a. fylkeskommunen er opptatt av dette og har i mange år invitert til møteplasser, men kan vi gjøre mer? Noen av de store problemstillingene er av regional karakter og trenger en helhetlig tilnærming (altså har et kompleks datagrunnlag). Hvordan kan vi gi kommunene bedre beslutningsstøtte? Kan en bruke en "Big data"-tilnærming?
- Å synliggjøre det kunnskapsmessige og kommersielle potensialet i et slikt helhetlig innovasjonskonsept som nevnt over, også på den internasjonale arena.
  - **"Ocean Innovation" er allerede lansert i utkastet under "Tiltak 15", "Energisamarbeidet Science City Bergen" under tiltak 9. Man kan tenke seg "Oceans & Human Health" under "Tiltak 12" som et tredje element i den «blå» visjonen:** Dette «blå» triangelet beskriver en synergi mellom oseanografiske, biologiske og økologiske disipliner sammen med dagens fiskeri- og subseanæring som på grunnlag av ny og grenseoverskridende innsikt kan skape bærekraftig utnytting av kyst, hav og av i dag utforskede økologiske systemer og ledd i næringskjeden.
  - Et ofte glemt potensiale ligger i **samspillet mellom naturvitenskapelige / teknologiske FoUol-miljøer og samfunnsvitenskapelige miljøer** ved UiB og andre institusjoner som NHH, BI og Christian Michelsens Institutt (som siden 1992 har vært egen stiftelse med internasjonal anerkjennelse innen studier av menneskerettigheter og politikk, må ikke forveksles med det teknologiske forskningsinstituttet Christian Michelsen Research AS): De fremtidige mulighetene til utnytting av storhavene og havdypene skapt av fremtidig teknologi vil helt klart skape etiske og juridiske dilemmaer som må løses.
  - En satsing som skissert over, vil også styrke den allerede viktige sektoren "Kunnskapstjenester" som vil være viktig for å få tatt i bruk innovasjonsresultater
- Å peke på konkrete muligheter der det offentlige kan bidra til å sette dette potensialet om i reell effekt til nytte for både næringsliv og Bergens omdømme.
  - **En viktig del av det offentliges innsats både under "Tiltak 9", "Tiltak 12" og "Tiltak 15" kan være som del av Bergens byutvikling å legge til rette for utbygging av fysisk infrastruktur som tillater samlokalisering av kunnskapsklynger, laboratorier, testfasiliteter og med nær lokalisering av inkubatormiljøer.** Fremtidige "Science City Bergen" er et eksempel på slik tankegang innen energisektoren, men som sitert over må man også dra inn f.eks marine disipliner for å sikre "...at innovasjon utvikles på tvers av disse næringene".
  - Å peke på at **det offentlige kan bidra til å forankre både slike tiltak og profilere Bergens omdømme i ulike forvaltningsnivåer og på det nasjonale politiske plan.** Her kan Bergen hente mye konseptuell lærdom av Trondheims vellykkede arbeid for "Ocean Space Center" som "...skal være Europas laboratorium for utprøving og forskning knyttet til fremtidens havromsteknologi" (jfr. <http://www.oceanspacecentre.no/bakgrunn/>). Dette initiativet (ikke hele prosjektet) er nå forankret og finansiert helt fra kommunalt og fylkeskommunalt nivå opp til Forskningsråd, departement, storting og regjeringens "Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024".

KONKRETE INNSPILL TIL ENDRINGER I UTKASTET TIL STRATEGISK NÆRINGSPLAN

Side 12 - "Mulighetene i Bergensregionen", punkt 1 (foreslår at utkastets punkt 1 erstattes av dette)

Trondheimsmiljøet er i ferd med å etablere seg som Europas "Ocean Space Center". Det er viktig at Bergen finner en sterk, men komplementær posisjon innen marine og maritime sektorer, gjerne støttet av energisektoren som gjør at Norge som nasjon får en så sterk internasjonal posisjon som mulig.

Side 12 - "Mulighetene i Bergensregionen", punkt 2 (dette er identisk med NCE Subseas forslag til erstatning av utkastets Punkt 2, men med innlagt referanse til nytt forslag til "Vedlegg", avsnitt "Forskning")

I Bergensregionen har vi både svært sterke havrelaterte næringer (subsea, sjømat, maritim), samt sterke og relevante FoU-institusjoner (for eksempel Høgskolen i Bergen, Havforskningsinstituttet, UNI Research, Christian Michelsen Research, Universitetet i Bergen og NHH, se Vedlegg, avsnitt "Forskning" for en tentativ liste over institusjoner og sentre).

Dette gir forutsetninger og muligheter som er særegent for regionen. Disse må gripes og til det fulle utnyttes. Her fremstår havnæringene, energi, maritim, marin samt også reiseliv som selve plattformen for innovasjon og vekst. Det vil være av vesentlig betydning for regionens innovasjonskraft at sektorielle grenser viskes ut, og at innovasjon utvikles på tvers av disse næringene.

I tillegg til at regionen har et Norwegian Centre of Expertise innenfor subsea har vi også en sterk klynge innenfor maritim miljøteknologi (NCE Maritime CleanTech). Videre er Seafood Innovation Cluster etablert i regionen, et initiativ hvor man bygger videre på tidligere satsinger innenfor sjømat. Også det voksende designmiljøet i DesignArena er et viktig og relevant initiativ for regionen.

Dette åpner opp et utviklings- og forretnings- potensiale som best tas ut gjennom tettere samhandling mellom de ulike havromsklyngene. I tillegg er kompetanse om kapitalmarkedene inklusive kapital tilgang samt byens inkubatormiljø også viktige innsatsfaktorer i en total modell for regionen.

Side 13 - "Overordnede utviklingstrender og utfordringer" (Nytt punkt mellom utkastets første og andre kulepunkt)

Det er gledelig at regionens bedrifter er så innovative og suksessrike at internasjonale aktører ser på dem som aktuelle kandidater for oppkjøp. Imidlertid medfører slik restrukturering en mulighet for at virksomheten på sikt flyttes ut av bergensregionen og ut av landet. Det er derfor tvingende nødvendig å skape gode vekstvilkår for en stadig påfylling av ny knoppskyting som sikrer en fornying av det regionale næringslivet og med så god knytning mot regionalt FoUol-miljø at nye eiere vil se det som fordelaktig å la virksomheten fortsatt være lokalisert i Bergensregionen.

Side 27 - Tiltak 6: "Invest in Bergen" (Foreslår tillegg til utkastets tekst)

Tiltaket bør også få lokale kapitalkrefter i tale.

Side 28 - Tiltak 12: "Utvikle en marin strategi for Bergensregionen – Bergensregionen som en global marin kompetanseregion". (Dette innspillet har sterk relasjon til både "Tiltak 9: "Energisamarbeidet Science City Bergen" og NCE Subseas innspill til "Tiltak 15: "Ocean Innovation". Dette er et utvidet perspektiv på innovasjon over tradisjonelle sektorgrenser som oppsummeres i visjonen "Oceans & Human Health"). Foreslår at dette erstatter utkastets tekst.)

Bergen har en unik internasjonal posisjon innen marin sektor. I dette perspektivet bør byen og regionen posisjonere seg som Europas marine hovedstad. Trondheimsmiljøet er i ferd med å etablere seg som Europas "Ocean Space Center". Det er viktig at Bergen finner en sterk, men komplementær posisjon innen marine og maritime sektorer, gjerne støttet av energisektoren som gjør at Norge som nasjon får en så sterk internasjonal posisjon som mulig.

Visjonen "Oceans & Human Health" er nær knyttet til Tiltak 9 ("Marin strategi for Bergensregionen") og Tiltak 15 ("Ocean Innovation") og beskriver en synergi mellom oseanografiske, biologiske og økologiske disipliner som sammen med dagens fiskeri- og subseakompetanse skaper ny og grenseoverskridende innsikt som grunnlag for bærekraftig utnytting av kyst, hav og av i dag nesten ukjente økologiske systemer og ledd i næringskjeden. Subseakompetanse og marinkompetanse vil sammen gi svaret på fremtidig bærekraftig utnytting av havets ressurser til både energi- og matforsyning.

Et ofte glemt innovasjonspotensiale ligger i samspillet mellom FoUol-miljøer og samfunnsvitenskapelige miljøer ved UiB og andre institusjoner som NHH og Christian Michelsens Institutt (som siden 1992 har vært egen stiftelse med internasjonal anerkjennelse innen studier av menneskerettigheter og politikk, må ikke forveksles med det teknologiske forskningsinstituttet Christian Michelsen Research AS): De fremtidige mulighetene til utnytting av storhavene og havdypene skapt av fremtidig teknologi vil helt klart skape etiske og juridiske dilemmaer som må løses.

Langsiktig mål:

- Nye og mer bærekraftige og konkurransedyktige løsninger for fremtiden
- Økt samlet konkurransekraft
- **Som del av Bergens byutvikling å legge til rette for utbygging av fysisk infrastruktur i form av kunnskapsklynger, laboratorier, testfasiliteter og med nær lokalisering av inkubatormiljøer.** Fremtidige "Science City Bergen" er et eksempel på slik tankegang innen energisektoren, men man kan også dra inn f eks marine disipliner for å sikre "...at innovasjon utvikles på tvers av disse næringene".
- **Det offentlige kan bidra til å forankre både slike tiltak og profilere Bergens omdømme** i ulike forvaltningsnivåer og på det nasjonale politiske plan, jfr Trondheims vellykkede arbeid for "Ocean Space Center" (jfr. www.oceanspacecentre.no/bakgrunn/).
- Synliggjøre og markedsføre regionen som et globalt kompetansesenter for marine næringer.
- Etablere et Global Centre of Expertise innen "Oceans & Human Health"
- Styrke samfunnsaksepten for næringens betydning og rolle i global matsikkerhet, verdiskaping og fremtid
- Styrke og videreutvikle marine kunnskapsbaserte næringsklynger som kan øke innovasjon, konkurransekraft og attraktivitet til regionen

Tiltakseiere: Bergen Maritime Forskningsklynge, Fiskeriforum Vest, Bergen Science City, BRB, Maritimt Forum Bergensregionen, Seafood Innovation Cluster.

Seksjon "Vedlegg", avsnitt "Forskning" side 43-44 (dette avsnittet foreslås tatt inn i sin helhet til erstatning for utkastet ettersom den foreslåtte detaljering og kategorisering gir sterke indikasjoner på retningen av fremtidige strategier)

Hordaland er et av Norges sterkeste fylker når det gjelder forskning og utvikling. Dette skyldes i hovedsak høy aktivitet i universitets- og høyskolesektoren. Nesten halvparten av fylkets egenutførte FoU-aktivitet finner sted her, mens instituttsektoren står for ca 30 prosent. Næringslivet er også en stor og viktig aktør når det gjelder både egenutført og innkjøpt FoU.

Innen FoU-næringen har Bergen sin styrke innen de marine og maritime fagfeltene. Dette er fagdisipliner som kan gi svært god fremtidig konkurransekraft til næringsliv med stort internasjonalt kommersielt potensiale.

Universitets- og høyskolesektoren er fylkets hovedaktør innen forskning og utvikling. Universitetet i Bergen driver både grunnforskning og undervisning, men driver også mer spisset forskning gjennom dedikerte forskningssentre for fremragende forskning (SFF) tildelt av Forskningsrådet. Universitetet har for tiden fire slike sentre som tydelig demonstrerer fremragende nivå innen de relaterte disiplinene:

- SFF Senter for geobiologi
- SFF Birkelandsenteret for romforskning
- SFF Centre for Cancer Biomarkers
- SFF forskning på mødre- og barnehelseintervensjoner

I tillegg har UiB to nordiske sentre for fremragende forskning (NCoE):

- Centre for Bioactive Food Components and Prevention of Lifestyle Diseases
- Centre for Medieval Studies

UiB er i samarbeid med Universitetet på Svalbard og Havforskningsinstituttet tildelt et senter for fremragende utdanning (SFU) i biologi:

- SFU bioCEED Centre of Excellence in Biology Education

Høgskolen i Bergen (HiB) har samlet hovedvekten av sin forskningsaktivitet i fire forskningsprogram: kunnskapsbasert praksis, kunstfagdidaktikk, lærerprofesjonalitet og programvareutvikling for distribuerte system. I tillegg er HiB vert for Senter for nyskaping som forsker på innovasjonsprosesser og entreprenørskap.

Norges Handelshøyskole har på samme måte som UiB organisert forskningsaktiviteten gjennom egne sentre, og har nå åtte slike. Sammen med administrativt forskningsfond (AFF) og samfunns- og næringslivsforskning (SNF) utgjør dette et sterkt forskningsmiljø innen økonomiske og administrative fag. Av særskilt betydning for framtidig vekstkraft i næringslivet bør nevnes Senter for Forskningsbasert Innovasjon (SFI) innen tjenesteinnovasjon tildelt av Forskningsrådet med næringslivet som aktiv partner.

Instituttsektoren er i Norge en helt sentral aktør for å bygge bro mellom akademisk og næringsliv ved å sette grunnforskning om innovasjon som sikrer fremtidig konkurransekraft. Denne sektoren er sterk i Bergen som vist av følgende hovedaktører:

- Uni Research (bioteknologi, energi, helse, klima, miljø, samfunn og kultur)
- Christian Michelsen Research AS (sensor- og måleteknologi, grønn energi, datavisualisering og beslutningsstøtte)
- Havforskningsinstituttet
- NERSC Nansensenteret for miljø og fjernmåling
- NIFES Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning
- NOFIMA næringsrettet forskning og utvikling innen akvakultur, fiskeri og mat (hovedkontor i Tromsø)

Forskningsrådet har gjennom flere omganger tildelt status og betydelige bevilgninger til åtteårige Senter for Forskningsbasert Innovasjon (SFI) initiert av grupperinger der både FoU-institusjoner og regionalt næringsliv deltar aktivt. Motivasjonen er å skape fremtidig konkurransekraft for industrien gjennom innovasjon basert på forskningsresultater av høy kvalitet:

- SFI Michelsensenteret for industriell Måleteknologi og –vitenskap (vertskap Christian Michelsen Research AS)
- SFI Senter for forskning på lakselus (vertskap UiB-BIO)
- SFI Innovation in Sustainable Fishing and Pre-processing technology (vertskap Havforskningsinstituttet HI)

Forskningsrådet har også tildelt Bergensregionen vertsansvar for to Sentre For Miljøvennlig Energi (FME). Dette er på samme måte som SFI-er nevnt over, åtteårige innovasjonssentre som samler både FoU-miljøer og næringsliv:

- FME NORCOWE Offshore Havvind (vert: Christian Michelsen Research AS)
- FME SUCCESS Bærekraftig CO2-lagring i geologiske strukturer (vert: Christian Michelsen Research AS)

I tillegg må nevnes en rekke andre forskningssentre og innovasjonssentre som tydelig indikerer områder der Bergens FoU-miljøer er sterke:

- Mohn-Sverdrup senter for globale studier av havet og værvarsling i havet (del av NERSC)
- Bjerknessenteret for klimastudier (HI, NERSC, Uni Research og UiB)
- Hjort-senteret for marin økosystemdynamikk (HI, NERSC, Uni Research og UiB)
- Sars International Centre for Marine Molecular Biology (UiB)
- CGER Senter for Geotermisk Energi (vert: Christian Michelsen Research AS)
- UPTIME CC Kompetansesenter for drift og vedlikehold

Næringslivet i Hordaland er en viktig aktør både når det gjelder egenutført og innkjøp FoU. Likevel ligger Hordaland noe etter sammenlignbare fylker i FoU-aktivitet. Næringslivet i Oslo, Akershus, Sør-Trøndelag, Rogaland og Buskerud benytter alle mer ressurser til FoU enn næringslivet i Hordaland.

Vennlig hilsen

Kari Marvik

Direktør

Christian Michelsen Research AS,
Science & Technology

tlf. +47 951 28 917

e-mail: kari.marvik@cmr.no

Business Region Bergen,
her
Att.: Vidar Totland

Bergen 31. mars 2015

Høringsuttalelse Strategisk næringsplan for bergensregionen 2015-2020 – Business Region Bergen

EBA Vestenfjelske vil i uttalelsen kommentere de tema/tiltak som er relevante for bygg- og anleggsbransjen.

Vi berømmer innledningsvis BRB for innretningen av planen, spesielt at man i større grad er næringsnøytral. Bergensregionen har, som tallene viser, langt flere bein å stå på en hva som i de siste årene har blitt fremmet. Særlig har man fått frem at bygg- og anleggsnæringen er en ledende næring, og ikke minst er det en næring i fortsatt vekst. Så langt vi kan se gir planen et godt strategisk grunnlag for næringsutviklingen i regionen.

Noen enkeltkommentar til kapitlene:

Kap 1

Selv om planen i og for seg er laget på vegne av kommunene og fylkeskommunen som sogner til BRB, er det åpenbart at planen forutsetter interaksjon med næringslivet. Det bør komme frem i dette kapitlet.

Kap 2

Om bygg- og anleggsbransjen

Det er nylig publisert en ny undersøkelse som viser at BAE-næringen omsatte for nær en billion i 2013. Tallene er vanskelig å få frem i og med at næringen er kategorisert i forskjellige NACE-koder i SSB sine statistikker. Det er grunn til å tro at samlede omsetningstall for Hordaland, for hele BAE, er rundt 80 milliarder. Investeringene hvert år er beregnet til om lag 40 milliarder. Det er viktig å få frem at næringen fortsatt er i vekst, selv om det også her ventes ringvirkninger av oljeprisfallet.

Om regionens strategiske posisjoner

Regionen er kjennetegnet også av sterke foreninger, det være seg arbeidsgiver- og bransjeforeninger som NHO Hordaland og EBA Vestenfjelske eller rene næringsforeninger som Bergen Næringsråd og NHIL.

I tillegg til å være et demokrati er Norge kjennetegnet ved å være en korporativ nettverksstat. Sterke foreninger/påvirkningsagenter vil således om de klarer å samle kreftene være i en strategisk sterk posisjon til å påvirke Stortinget og Regjeringens beslutninger.

Mens enkeltbedriftene naturlig nok alltid vil tale for sin syke mor, er det gjennom kontakt med det korporative at man kan få tilgang til mer gjennomarbeide synspunkt på hvor skoen trykker, og hvilke tiltak det er hensiktsmessig å sette i verk.

Det er mao. i kommunenes, fylkeskommunens og BRBs beste interesse å holde nær kontakt med nevnte korporative ledd.

Arbeidskraft og utdanning

Her har det de siste årene vært overfokuset på kloke hoder. Vel så viktig, viser alle undersøkelser, er bedriftenes behov for flinke hender – dvs. fagarbeidere.

Rekrutteringsbyråene har gjerne blitt skjelt ut. Her må man imidlertid merke seg at de fyller en svært viktig funksjon i å skaffe særlig ufaglært arbeidskraft til arbeidskraftsintensive bransjer. Oftest i jobber nordmenn selv ikke vil ha.

Det er også viktig å påpeke at det enorme frafallet i videregående skole koster samfunnet dyrt. Regningen for de som ikke greier å få noen utdanning og til slutt havner på NAV, vil til slutt ende opp hos alle.

Kap 3

Kapitlet ser ut til å være basert på en god virkelighetsforståelse og gir et godt grunnlag for riktige grep i utformingen av strategier i kapittel om fokusområder.

Kommentarer til tiltakene:

Tiltak 1 Myndighetskontakt

Vi oppfatter det dessverre slik at kontakten mellom påvirkningsagentene i denne regionen, og samkjøringen av synspunkter for å få gjennomslag sentralt, er langt under pari. Det må være åpenbart at man over lengre tid har fått mindre gjennomslag i for eksempel vei- og infrastruktur investeringer enn det regionens økonomiske og folkemessige størrelse skulle tilsi.

Det kan virke som at dette skyldes at synspunkter spriker i alle retninger, kanskje med unntak av fergefri E39. Påvirkningsagentene kan sies å være kjennetegnet ved at de løper sine egne synspunkts ærend, for å få medieoppmerksomhet og legitimering hos sine egne, mer enn å være opptatt av gjennomslag for regionen. I dette sprikende rommet, vil all makt ligge hos de sentrale myndigheter istedenfor regionalt.

Vi har ikke noe konkret løsning gjennom tiltak, men vi anbefaler at man finansierer f.eks. en SNF-rapport, for å finne ut om den regionale påvirkningen på sentrale myndigheter herifra er for dårlig, og i tilfelle hvorfor.

Tiltak 3 og 4

Vi slutter oss her til Bergen Næringsråd sin høringsuttalelse, som er basert på våre tidligere innspill.

Tiltak 8 Innkjøpsprosesser

Her vil man ikke komme noen vei om man ikke involverer foreninger, arbeidstaker-/bransjeorganisasjonene. Det er særlig de siste som sitter med kontroll over opplæringskontorene som følger opp og formidler lærlinger til bedriftene.

Mulig nytt tiltak for å fremme fagutdanning og redusere frafall

Det er etablert et svært godt prosjekt i Bergen i det siste finansiert av Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune; «Ka vil du bli?» Her får ungdomsskoleelevene prøve seg ute i alle typer praktiske (og upraktiske næringer). Dette prosjektet har potensial til å gjennomføres i hele regionen.

Hans Martin Moxnes
Direktør

Entreprenørforeningen - Bygg Anlegg (EBA) er arbeidsgiver-/bransjeforeningen for entreprenører som på landsbasis har ca. 230 medlemsbedrifter med ca. 30.000 ansatte. Medlemsbedriftene, som får sitt medlemskap gjennom de 9 regionale avdelingene, omsetter for ca. 60 milliarder kroner i året, og spenner fra landets største riksdekkende entreprenørbedrifter til mindre håndverksbedrifter og spesialentreprenører. EBA er gjennom Byggenæringens Landsforening (BNL) tilsluttet Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO).

EBA, Vestenfjelske avdeling, har 60 medlemsbedrifter/-avdelinger i Hordaland og Sogn og Fjordane, med 4000 ansatte og 9 milliarder i omsetning. EBA Vestenfjelske har 9 ansatte, med kontorer i Bergen og Førde. I tillegg til å representere entreprenørene i vest har avdelingen to opplæringskontor, BYGGOPP, med 220 tilsluttede opplæringsbedrifter og 290 lærlinger ute i medlemsbedriftene.

Business Region Bergen
Klikk her for å skrive inn tekst.

Deres ref.:

Vår ref.: 15/02839-2

Vår dato: 10.04.2015

Høyringsvar til Strategisk næringsplan 2015-2020 Business Region Bergen

Høgskolen i Bergen (HiB) vil med dette takke for oversendt strategisk næringsplan 2015-2020 og moglegheita til å kome med høyringsvar. Høgskolen i Bergen er ein institusjon i utvikling og har som ambisjon å byggje tilstrekkeleg kompetanse til å bli eit universitet med forskning, utviklingsarbeid og formidling retta mot yrka vi utdannar for. Utdanning og forskning ved høgskolen skal dekkja kunnskapsbehov i samfunnet, og hjelpa til å møte lokale og globale utfordringar knytt til mellom anna klima, energi, velferd, fattigdom, utdanning og demografiske endringar.

HiB er oppteken av å vere i tett dialog med regionalt samfunns- og næringsliv. Dette vert tydeleg gjennom eit omfattande samarbeid i regionen, både når det gjeld utdanning, forskning, utvikling og innovasjon. Høgskolen i Bergen er i prosess med å utvikle ny strategisk plan for perioden 2015-2020. Utvikling av det regionale samarbeidet vil stå sentralt i dette arbeidet. Vi vil med dette synleggjere nokre av HiB sine satsingar som kan vere aktuelle å løfte fram i samband med utvikling av strategisk plan for BRB 2015-2020. Fleire av desse satsingane er etablert i tett samarbeid med UiB og andre sentrale aktørar i regionen.

Aktuelle utdanningssatsingar

HiB har sidan 2010 utvikla sivilingeniørutdanningar, denne satsinga vil bli styrka etter at HiB fekk UiB og NHH med på laget i 2015. Målet er på litt sikt å utdanne 200 sivilingeniørar i året. Dette vil styrkje samfunns- og næringslivet i vår region. Det er særleg felte innovasjon og entreprenørskap, energi, undervassteknologi og medisinsk teknologi som er eller vil bli aktuelle for sivilingeniørutdanning. HiB inviterer til tett og forpliktande samarbeid med næringslivet om forslag til masterprosjekt og rettleiing av studentar.

Omsorgsteknologi

Omsorgsteknologi skal bidra til økt tryggleik og sikkerhet, og styrke den einskilde sine evner til å klare seg sjølv i kvardagen. Bevegelsessensorar, trykksensorar og fallalarmar er døme på slik teknologi. Høgskolen i Bergen spelar ei nasjonal rolle innan omsorgsteknologiområde, og starta i 2011 den første vidareutdanninga på feltet. Det er etablert eit omsorgsteknologilaboratorium ved høgskolen og det vert årleg arrangert ein omsorgsteknologikonferanse som har fått ei nasjonal rolle. I tillegg til dette driv HiB det største forskingsprosjektet i landet innan utprøving av omsorgsteknologi i kommunehelsetenesta. Dette er arbeidet er knytt til Lindås kommune.

Undervassteknologi

Undervassteknologi er eit sentralt område for HiB, både på utdannings- og på forskingssida. HiB utviklar dette feltet i tett samarbeid med NCE Subsea og gjennom eit nyetablert internasjonalt samarbeid kalla Global Subsea University Alliance. Alliansen vart formelt starta i mai i år. I tillegg til HiB er universitet i Houston, Perth, Singapore, Rio de Janeiro og Aberdeen med.

Energiteknologi

Energiteknologi er eit sentralt tverrfagleg område ved HiB som omfattar fornybar energi, spesielt vatn, vind og sol, i tillegg til miljø- og energieffektive bygg der reduksjon av energiforbruk er vesentleg.

Automasjon og robotteknologi

Vestlandsregionen har eit næringsliv prega av automatisering og robotteknologi, dette gjev konkurransefortrinn på internasjonale arenaer. HiB satsar sterkt på både automasjon og robotteknologi innan undervisning og forskning. Høgskolen har eige robotikk/automatiseringslaboratorium og eit tett samarbeid med industrien. Høgskolen deltek i kompetanseutvikling i regionale næringsmiljø «Kompetanseutvikling i CNC og robotnæringsmiljøet i Hordaland» som har fått støtte av det regionale forskingsfondet.

Senter for nyskaping

Senter for nyskaping er høgskolen sitt forskings og kompetansesenter innan fagområda innovasjon og entreprenørskap. Senteret forskar *på*, tilrettelegg *for* og underviser *om* innovasjon og entreprenørskap. Tilretteleggingsaktiviteten ved Senter for nyskaping er tett koplå med senteret si forskning på innovasjon og entreprenørskap. Gjennom forskning vert det utvikla systematisk kunnskap om gode verkemiddel og metodar for å stimulere til innovasjon, samstundes som erfaring frå praktisk tilrettelegging kontinuerleg bidrar til å styrke kunnskapsgrunnlaget på dette feltet.

Konkrete merknader til næringsplanen

BRB bør vurdere å tydeleggjere satsinga på innovasjon i eksisterande bedrifter og gjennom etablering av nye bedrifter (dvs. entreprenørskap). Entreprenørskap bør koplåst opp mot ei

tydeleg satsing på utvikling av eit regionalt inkubasjonssenter. Ei slik utvikling bør skje i samarbeid med sentrale aktørar i den einaste SIVA-inkubatoren som fins i Bergens-regionen (Nyskapingsparken; HiB, BTO). Det bør i større grad stimulerast til 'crossover innovation', dvs. innovasjonar der kunnskap/teknologi frå ulike bransjar vert kombinert. Det bør også i større grad stimulerast til meir forskingsbasert innovasjon gjennom tette koplingar mellom næringsliv og FoU

Høgskolen i Bergen ønskjer lykke til i det vidare arbeidet med Strategisk næringsplan 2015-2020.

Med hilsen

Ole-Gunnar Søgner
rektor

Audun Rivedal
høgskoledirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Bergen, 23. mars 2015

Kommentar til Strategisk Næringsplan

Viser til tilsendte plan for tiltak i forbindelse med Strategisk Næringsplan 2015, og til tiltak nummer 11: *«Omstilling og endring, sammen om aktiv bruk av aktuelle virkemidler.*

Som følge av registrerte omstillingsbehov i olje- og gasssektoren i Bergensregionen vil det være viktig å ta et proaktivt grep for å vurdere mulige nasjonale virkemidler. Problemstillingen er særlig aktuelt for Fjell, Sund og Øygarden. Gjennom tiltaket ønsker en å mobilisere aktuelle bedrifter gjennom Brukerstyrt Innovasjons Arena» «» (BIA) som virkemiddel. Konkret ønskes oppstart første halvår 2015, med sikte på å nå frist for søknad om BIA-midler oktober 2015.»

Som kjent har Hordaland fylkeskommune satt i gang et arbeid for å få en bedre oversikt over situasjonen i leverandørindustrien med bakgrunn i utviklingen i næringen den siste tiden. HOG Energi er bedt om å gjennomføre en analyse av situasjonen med særlig fokus på små- og mellomstore bedrifter. En rapport om dette arbeidet skal leveres fylkeskommunen med det aller første. En del av dette arbeidet er å foreslå tiltak for politikerne i fylket. Petroleumsnæringen er den viktigste næringen i Hordaland med over 30 000 ansatte.

Næringen er viktig for alle regionene i fylket. Når man drøfter tiltak slik det er foreslått i SNP, er det derfor viktig at disse tiltakene blir lagt opp slik at alle regioner kan nyte godt av dem. Utfordringene er betydelige både for Sunnhordland, Bergensområdet region Vest og Nordhordland. Derfor må det etableres tiltak som kan være til hjelp for næringen i alle regioner. Det foreslåtte tiltaket inneholder et interessant tema som vi mener kan være en del av et større regionalt tiltak for å sikre framtiden for leverandørbedriftene i Hordaland.

Som den største regionale utvikleren i Hordaland bør det være Hordaland fylkeskommune som skal stå som ansvarlig tiltakseier av dette prosjektet i samarbeid HOG Energi.

Under punkt 11 foreslår vi følgende tiltak:

«Hvordan kan offentlige virkemidler settes inn i petroleumsnæringen i Hordaland for å oppnå nødvendig omstilling og endring.»

Med vennlig hilsen

Ove Lunde

Nelson Rojas

HOG Energi

Innspill til høringsutkast, Strategisk Næringsplan for Bergensregionen 2015-2020.

Fiskeriforum Vest har følgende merknader til SNP fokusområder og tiltak:

Merknad til tiltak 1:

Viktig at Næringsaktørene blir hørt direkte. BRB kan være en tilrettelegger.

Merknad til tiltak 3:

At vedtatte «Regional kystsonesplan for Sunnhordland og ytre Hardanger» utvides til å gjelde alle kommunene i Hordaland.

Merknader til tiltak 7:

Fiskeriforum Vest, i samarbeid med The Seafood Innovation Cluster har i dag konkrete prosjekter for å styrke samarbeidet mellom skoler og arbeidsliv. Viser og til tiltak 15, hvor det er startet opp et langsiktig samarbeid mellom de havbaserte næringsklyngene og skoler for omdømmebygging fra fremtidige kunnskapsmedarbeidere innenfor «Ocean Industries».

Tiltakseier bør derfor ikke utelukkende være koblet opp til Gode Sirkler alene.

Merknad til tiltak 8:

Det bør stilles krav til at en leverandør har aktive lærlinger (ikke bare godkjent som lærerbedrift).

Merknad til tiltak 10:

Utvikle og en mer prioritert satsning av «Ocean entreprenørskap» gjennom BTO, Connect Vest og regionens inkubatormiljø og tjenester, på tvers av de ulike havromsklyngene.

I Bergensregionen har vi både svært sterke havrelaterte næringer (subsea, sjømat, maritim), samt sterke og relevante FoU-institusjoner (for eksempel Høgskolen i Bergen, Havforskningsinstituttet, UNI Research, Christian Michelsen Research, Universitetet i Bergen og NHH).

Dette åpner opp et utviklings- og forretnings- potensiale som best tas ut gjennom tettere samhandling mellom de ulike havromsklyngene. I tillegg er kompetanse om kapitalmarkedene inklusive kapital tilgang samt byens inkubatormiljø også viktige innsatsfaktorer i en total modell for regionen.

Merknader til tiltak 11:

Tiltaket bør være i samarbeide med Uptime Centre of Competence. Senteret ble etablert i 2012 som et resultat av at aktørene i de største industrinæringene gikk sammen om å etablere et kompetansesenter for drift og vedlikehold. Senteret eies av HiB, UiB, CMR og en rekke industrielle selskaper og aktører.

Senterets nedslagsfelt er både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Der aktørene ser et behov for utviklingsaktiviteter, FoU og Innovasjon, skal UPTIME Centre of Competence være en katalysator for prioriterte utviklingsprosjekter, definert av og styrt av industrien.

Merknad til tiltak 12:

Marin Strategiplan Hordaland. Vestnorsk Havbrukslag (FHL), Fiskarlaget Vest og Fiskeriforum Vest har tidligere sendt inn forslag for utarbeidelse av en Marin strategiplan i Hordaland (høringsinnspill til ny planstrategi for Hordaland 2012-2016), slik de har gjort i bla Rogaland og Trøndelag. I lys av posisjonen, potensialet og miljømessige utfordringer, mener vi det er viktig for Bergensregionen å ha en samordnet og sektorovergripende planlegging for marin næringsutvikling i regionen. Planen skal bidra til å synliggjøre Bergensregionens marine satsinger i et nasjonalt perspektiv med prioriteringer for felles initiativ og ulike satsinger. Strategiplanen bør gi føringer for prioriteringene gjennom skoler, videregående opplæring, og fylkeskommunale virkemiddelsatsninger som IN, VRI, HNH og Regionale Forskningsfond Vestlandet.

Merknad til tiltak 13: GCE Marin

Med Bergensregionens unike internasjonale posisjon i sjømatnæringen med store globale næringsaktører, tunge forskningsmiljøer, utdanningsinstitusjoner, nasjonale forvaltningsmiljøer, en betydelig underleverandørindustri og et omfattende finans- og kunnskapsmiljø spesifikt rettet mot sektoren, har regionen en komplett næringsklynge for sjømat. For å kunne nyttiggjøre seg oppgraderingsmekanismene i en klynge, er det viktig at det etableres en slagkraftig klyngeorganisasjon som kan bidra til å stimulere til innovasjon og kunnskapsdeling på tvers av aktørene i sektoren. På dette grunnlag etableres det et tiltak som har til hensikt å få etablert en NCE-Seafood klynge i Innovasjon Norges klyngeprogram innen marin sektor i regionen, med ambisjoner på sikt å etablere en marin GCE-klynge.

Tiltakseier: Seafood Innovation Cluster

Merknad til tiltak 15: Ocean Innovation

Bergensregionen har et naturlig fortrinn gjennom nært relaterte klynger fra sektorene marin, maritim og energi. «Ocean Innovation» samarbeidet vil se på muligheter for innovasjon på tvers av havnæringene. Målet er økt samlet konkurransekraft.

Det er store uforløste industrielle potensialer knyttet til samhandling på tvers av de havnære bransjene. For eksempel er verdens havområder, som utgjør 70 % av klodens overflate, i all hovedsak utforsket. Mulighetene for å utnytte disse enorme ressursene utforskes nå. Eksempelvis er utvinning av mineraler fra verdenshavene noe det etter hvert jobbes aktivt med, og offshore vindkraft kan nevnes som et annet interessant område for fremtidig verdiskaping og nyskaping. Videre kan flere av utfordringene som fiskeoppdrettsnæringen står overfor, for eksempel rømning og forurensing, langt på vei løses ved å aktivisere og nyttiggjøre teknologikompetanse innen subsea og maritim sektor i regionen. Konstruksjonsteknikk, offshoreinstallasjoner, instrumenteringsteknologi og overvåking er eksempler på områder som vil være relevante.

For å lykkes må prosjektet ha sterk involvering fra næringsaktørene som utgjør medlemsmassen til havnæringenes organisasjoner. Disse næringenes dynamikk er preget av høy aktivitet og evne til

hurtige omstillinger. For å sikre involvering er det derfor viktig at det leveres konkrete resultater underveis i en mer langsiktig prosess mot nye løsninger. Dette kan være i form av kompetansehevende tiltak og rapporter som kan gi grunnlag og retning for videre arbeid. Helt konkret vil Ocean Innovation produsere:

- Ocean Talent Camp (OTC) et arrangement for ungdom som viser frem havnæringene.
- En rapport som dokumenterer flyt av kompetanse og tekniske løsninger mellom havnæringene
- Ulike klynger bla. NCE Subsea og Seafood Innovation Cluster vil fremover vurdere og utnytte mulighetene for anvendelse av subsea faglige løsninger og kompetanse for å løse utfordringer som rømning og forurensing i fiskeoppdrettsnæringen

Langsiktig mål:

- Nye og mer bærekraftige og konkurransedyktige løsninger for fremtiden
- Økt samlet konkurransekraft

Tiltakseiere: Maritimt Forum Bergensregionen, NCE Maritime Clean Tech, NCE Subsea og Seafood Innovation Cluster.

Forslag til nye tiltak:

Forslag til nye tiltak under «Utdanning og forskning»

- Samlokalisering av marin forskningsklynge. Fiskeriforum Vest etterlyser tiltak for samlokalisering av det sterke marine forskningsmiljøet. Bergensregionen er et internasjonalt kraftsentrum av marin forskning, utdanning og forvaltning. Økt satsning på utdanning, forskning og FoU infrastruktur står helt sentralt for videre bærekraftig utvikling og vekst av den marine og andre havbaserte næringer videre fremover. Det bør vurderes om UiB bør være ansvarlig.
- Blått Maritimt kompetansesenter Sør, Austevoll. Sentrale styresmakter har uttrykt ønske om et nærmere samarbeid mellom næringsliv, utdanningsinstitusjoner og ulike forskningsmiljø. Austevoll ligg godt til rette for å få dette til, og har i dag en veletablert klynge som inkluderer tett samarbeid mellom skoler, forskning, høyere utdanning og regionens næringsliv. Det bør vurderes om Hordaland fylkeskommune gjennom Austevoll VGS kan være ansvarlig.
- Etablering av et nasjonalt kompetansesenter for lokalmat. Hordaland fylkeskommune har vedtatt en Matstrategi, og Bergen kommune arbeider med en UNESCO søknad på mat. Sjømat- og landbruksnæringen har etablert et selskap som skal utvikle et nasjonalt kompetansesenter for lokalmat med utgangspunkt i matsenteret og Torget i Bergen. Samarbeidet er unikt i nasjonal sammenheng. Selskapet skal fremme blå/grønt samarbeid for å styrke interessen for mat, ta i bruk og formidle kunnskap om mat, styrke interessen for de to næringene blant ungdom som skal gjør yrkesvalg, etablere felles kunnskapsprogram som retter seg mot barn og unge og utvikle bruken av lokalmat inn mot reiselivsnæringen.

Det bør vurderes om Matarena, det nye blågrønne matselskapet kan være ansvarlig.

Epost mottatt 23.03 15 fra Monica Hannestad DRB

Hei!

Tekst i rødt er tilføyninger/endringer som vi ønsker inn i dokumentet.

Generelt sett i dokumentet

IKT media og Design må være overskriften- ikke bare IKT og Media

Side 11

Regionen har Norges **nest** største designmiljø målt pr innbygger semiljø innen strategisk design i regi av arenaprosjektet DesignArena **og Design Region Bergen**

side 31- bredde av designfeltet

IKT, media og design	Salg av utstyr og tjenester tilknyttet tele-, audio- og video, trådløs-, satellitt- og kabelbasert telekommunikasjon, kringkasting og produksjon av fjernsyn og radio, utgivelse og trykking av aviser, blader og bøker, grafiske tjenester og medieformidling. Samt utviklere, selgere og leverandører av IT-produkter og tjenester. Designvirksomhet i hele bredden av designfaget- fra industridesign, interaksjon, møbel, tjenstedesign, grafisk og andre designretninger.
----------------------	--

Side 40- avsnitt om design under IKT. media og Design

Design Region Bergen gjennom DesignArena samler bedrifter fra designnæring og annet næringsliv for å styrke de beste strategiske designbrukerne og –leverandørene, blant annet gjennom utviklingen av en egen masterutdannelse i design thinking, tilbudt i samarbeid mellom KHiB, HiB og NHH. Klyngeprosjektet har en målsetning om å gjøre Bergen til Nordens hovedstad for designdrevet innovasjon, og vil gjøre det selvfølgelig for regionens næringsliv å bruke designkompetanse på lik linje med økonomi- og teknologikompetanse i alle sine utviklingsprosjekter.

side 41- styrke kunnskapssamarbeidet

1. Styrke samhandlingen gjennom en aktiv satsing på klyngeutvikling, samarbeidsarenaer og møteplasser for næringen.

- Videreutvikle en sterk designklynge basert på Designarena med mål om NCE status

2. Styrke kunnskapssamarbeidet

Videre oppfølging av strategisk design inn mot Oceaninnovation som klynge til klynge innovasjonsprosjekt.

Eget tiltak under kompetanse

Design Thinking Innovasjonslederutdanning.

Gjennom DesignArena prosjektet gjennomføres i 2015 en 9 måneders pilot på masternivå. Første omgang rettes dette mot etter og videreutdanningsnivå, der fokus er konkret ledelesprosjkter som gjennomføres som en del av utdannelsen. Dette er eneste av sitt slag i Norge.

DesignArena som klyngeprosjekt har en målsetning om å gjøre Bergen til Nordens hovedstad for designdrevet innovasjon, og vil gjøre det selvfølgelig for regionens næringsliv å bruke designkompetanse på lik linje med økonomi- og teknologikompetanse i alle sine utviklingsprosjekter.

Samarbeid : NHH, HiB og KHIB.

Tiltakseier Design Region Bergen

Eget tiltak under Tiltak knyttet til Bygge regionalt omdømme

Tiltak: Raff Designuke

Bergensregionen har Norges eneste designuke. Her utstilles bredden av designfeltet, sammen med designfrokoster og en stor internasjonal fagdag for fremoverlent næringsliv.

Tiltakseier Design Region Bergen

med vennlig hilsen

Monica Hannestad

907 54 600

Direktør

Design Region Bergen

Sjekk også ut

www.drb.no

Høringsvar fra Universitetet i Bergen til Business Region Bergens strategiske næringsplan 2015 – 2020

Universitetet i Bergen (UiB) vil med dette takke for muligheten til å komme med høringsvar til Strategisk Næringsplan 2015 – 2022. Vi er opptatt av et tett samarbeid med våre omgivelser for å styrke forskning, utdanning og innovasjon til det beste for fremtidens kunnskapssamfunn.

Vi ønsker å benytte dette høringsvaret til å opplyse om den siste informasjonen rundt planleggingen av en rekke tematiske kunnskapsklynger som vi mener vil bli viktig for utviklingen av forskning, utdanning, næringsliv og innovasjon i Bergen, på Vestlandet og i Norge.

Noen av disse klyngene trekkes frem i utkastet som Media City Bergen og Science City Bergen. Vi vil også trekke frem planene for en marin klynge på Marineholmen og en helseklynge på Årstadvollen som særlig viktige i sammenheng med denne næringsplanen.

UiB er i disse dager i prosessen med å utvikle en ny universitetsstrategi for perioden 2016 – 2022. Her vil kunnskapsklyngene være sentrale for vår satsing i fremtiden.

Under følger en oversikt over status på de ulike kunnskapsklyngene. Noen vil være mer relevant enn andre for BRBs strategiske næringsplan, men vi ønsker likevel å gi en oversikt over alle. Vi ønsker også å opplyse om at tidshorisontene på de ulike klyngene skal fastsettes endelig i universitetsstrategien som vil bli behandlet av universitetsstyret i løpet av året.

Klimaklynge: Bergen har verdensledende forskningsmiljøer innen klimaforskning og universitetet vil utvikle en klimaklynge ved å ruste opp bygget til Geofysisk institutt. Opprustningen av bygget skal være ferdig i løpet av 2016 og vil gi en samlokalisering av klimaforskningen ved UiB, Uni Research og andre relevante miljøer.

MediaCity Bergen (MCB) har ambisjoner om å skape et internasjonalt ledende miljø for innovasjon og kunnskapsutvikling innenfor mediefeltet. Et viktig mål er å øke den faglige samhandlingen mellom medie-, teknologi- og utdannings- og forskningsmiljøer fra de store medieaktørene i Bergen - BT, BA, NRK, TV2, Vizrt, medieutdanningen ved Institutt for informasjons- og medievitenskap og flere av UiBs digitale satsinger. MCB skal være innflyttingsklart i løpet av 2017.

Science City Bergen (SCB) skal være en internasjonalt ledende kunnskapsklynge for fremtidens energi- og teknologiløsninger gjennom å samle Bergens forsknings-, utdannings- og teknologimiljøer i et nytt signalbygg, i hjertet av UiB. Her skal det bygges moderne laboratorier, teknologiplattformer og arbeidsplasser med fasiliteter for utdanning, forskning, formidling, og innovasjon. Det arbeides for at SCB skal være ferdig i 2019.

En klynge for middelalderforskning med Universitetsmuseet som arena skal bli en tverrfaglig drivkraft for middelalderhistorie, filologi og middelalderarkeologi i nær kontakt med regionale institusjoner og med en sterk internasjonal orientering. Klyngen skal videreutvikle de sterke tradisjonene de humanistiske fagene har innenfor

forskningsbasert undervisning, utvikle kontakten med regionale aktører, skolen og være en pådriver i lokal- og nasjonal kunnskapsformidling. Klyngen skal ha oppstart i løpet av 2016.

Følgende klynger er under planlegging 2019-2022:

En kunnskapsklynge for helsefagene på Årstadvollen skal samle helsefaglige miljøer for forskning, utdanning, formidling og innovasjon i Bergen og på Vestlandet. Prosjektering vil starte opp i 2015

En marin klynge der våre marine miljøer, Havforskningsinstituttet og andre nasjonale aktører skal samlokalisere forskning, utdanning, forvaltning og næring er under planlegging og vil bli utviklet i løpet av perioden, og vil bli sett i sammenheng med handlingsplanen for «Havbyen Bergen».

Utviklingsforskning i tilknytning til Bergen ressurscenter kan danne grunnlaget for en **kunnskapsklynge for global utvikling.**

ØYGARDEN KOMMUNE

Business Region Bergen
Strandgaten 6
5013 BERGEN

PARTSBREV

Dykkar ref.

Vår ref.
12/373-6/K2-U00, K3-&30//BEH

Stad/Dato:
11.03.2015

FRÅSEGN TIL PLANFORSLAG FOR STRATEGISK NÆRINGSPLAN FOR BERGENSREGIONEN 2015-2020

Planforslag for strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2019 vart handsama i formannskapet 04.03.15. Det er gjort følgjande vedtak i saka:

FORMANNSKAPET 04.03.2015

FS-011/15 VEDTAK:

Øygarden formannskap vedtek framlegget til «Strategisk Næringsplan – 2015-2020» for Bergensregionen slik det ligg føre med desse merknadane:

Strategisk næringsplan side 26.

Tiltak 4:

*«Kartlegge og synleggjøre positive og negative effekter av kommunenes praksis med utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser knyttet til plan og byggesak, samt skissere forslag til en felles regional strategi for utbyggingsavtaler.
Sett frå næringslivets ståsted finnes eksempler på bruk av utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser i kommunene som føles som urimelige pålegg for aktuell utbygger».*

Formannskapet strekar under at dette med utbyggingsavtalar må belyse både næringslivet og kommunen si rolle på ein god måte.

Strategisk næringsplan side 27 og 28

Tiltak 7   Praksisnær undervisning og erfaringsundervisning.

Tiltak 11   Omstilling og endring, sammen om aktiv bruk av aktuelle virkemidler

Er begge tiltak i regi av Gode Sirklar.

Formannskapet i Øygarden sluttar seg til at dette er viktige tiltak i forslag til handlingsplan og støttar Gode Sirklar.

Besøksadresse
Øygarden rådhus

Postadresse
Ternholmvegen 2,
5337 RONG

Konto.nr.
1503 23 43969

Org.nr.
938 766 223

Telefon
56 38 20 00

Telefaks
56 38 22 31

E post
postmottak@oygarden.kommune.no

Strategisk næringsplan side 33

Andre avsnitt under **Olje og Gass**

«Hordaland er Norges største ilandføringsfylke. Olje og gass skal ilandføres på Mongstad og Sture også de neste femti årene. Baseaktiviteten i regionen er voksende og CCB-basen og Mongstad-basen vil ytterligere spesialiseres innen hendholdsvis subsea og forsyning.»

Gass til Kollsnesanlegget er ikkje nemnt i avsnittet.

Formannskapet ønskjer at denne setninga vert lagt til i avsnittet:

Gass skal ilandføres til Kollsnes i like langt perspektiv.

Dette til orientering.

Med helsing

Beate Hetlevik

Konsulent Rådmannstaben

Dokumentet er elektronisk godkjent, og krev difor ingen signatur.

Høringsuttalelse til Strategisk Næringsplan for Bergensregionen 2015-2020

De siste 5 årene har spillutvikling i Bergensregionen opplevd en kraftig vekst. Antall selskaper har doblet og det var i Bergen organisasjonen, Spillmakerlauget, ble opprettet. Spillselskapene har jobbet målrettet med å bygge næringen opp til en bærekraftig industri. Spillmakerlauget har bidratt til å opprette investorforum, konferanser og workshop som fremmer dataspill og spillteknologi. Arbeidet til Spillmakerlauget har bidratt til mye internasjonal oppmerksomhet og besøk til regionen. Det gode miljøet og den høye aktiviteten har også fått store suksesser i bransjen, som Dirtybit til å flytte til Bergen. Spillselskapene har tiltrukket seg store internasjonale utgivere som har blant annet lansert Bergens-spill i Japan.

I 2014, med støtte fra Kulturrådet, Hordaland Fylkeskommune og Bergen kommune, opprettet Spillmakerlauget et Kompetansesenter for Spillutvikling (GameDev Norway) i Bergen. Senteret skal fremme norsk spillutvikling og være et ressurscenter for norske spillutviklere. GameDev Norway har siden oppstart opprettet en nettside, hatt flere workshoper og hostet et arrangement på generalkonsulens residens i San Francisco i forbindelse med den store spillutviklingskonferansen, Game Developers Conference.

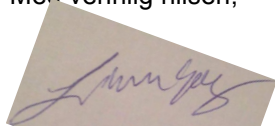
I 2015 ble Bergen Game Collective opprettet. 5 selskaper har flyttet inn i et felles lokale på Kronstad. Dette anses som et første steg for å ha en samlet industri inn i Media City Bergen i 2017. I tillegg ble den første norske utgiveren av spill, Snow Cannon Games, etablert i Bergen i 2015.

Vi viser til foreslått tiltak fra Hordaland fylkeskommune, Bergen kommune, UiB og MediaRegion Bergen knyttet til etableringen av Media City Bergen. Vi viser også til vedtatt Handlingsplan for Næring fra HFK som viser til følgende prioritering innen media og kulturbasert næringsliv i 2015:

- Etablering av nasjonalt kompetansesenter for spillutvikling i Bergen
- Følge opp og aktivt bidra til realisering av MediaByBergen.

Vi ønsker derved å forankre vårt arbeid med etablering av et nasjonalt kompetansesenter for spillutvikling i Strategisk Næringsplan som et konkret tiltak med Spillmakerlauget som tiltakseier, eventuelt som et element i et tiltak for å følge opp og aktivt bidra til realisering av Media By Bergen i tråd med høringsuttalelser fra MediaRegion Bergen, UiB, Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune.

Med vennlig hilsen,

Linn S. [unclear]
Prosjektleder i Kompetansesenter for spillutvikling
GameDev Norway
Spillmakerlauget

GameDev Norway is an initiative by The Game Developers Guild of Norway, which was founded in 2011 by game developers. Their main goal is to help the game developing industry in Norway to grow to a sustainable level.

GameDev Norway, Nordre Nostekai 1, 5011 Bergen, Norway

<http://gamedevnorway.com> - linn@gamedevnorway.com

Tel. +47 926 44 565

Business Region Bergen
Strandgaten 6
5013 Bergen

Dykkar ref.:
Vidar Totland

Vår ref.:
Kristine Kopperud Timberlid

Bergen 20.03.2015

Strategisk Næringsplan for Bergensregionen – Høringsmerknader Innovasjon Noreg Hordaland

Direktør Nina Broch Mathisen har delteke i prosessen som har leia fram til høyringsutkastet. Hennar merknader har vore følgjande:

- Vi må sørge for at planen i størst muleg grad er kunde/brukarretta, dvs at brukarane *ikkje* hjelparane står i fokus. Vi stiller oss bak det overordna grepet med å sette fokus på det kommunane kan gjere noko med.
- Vi ønskjer at BRB tek eit ansvar for aktiv profilering av regionen gjennom delegasjonsreiser og felles profilering ute og ei «Invest in Bergensregionen»-teneste for å trekke til seg investeringar inn.

Andre kommentarar:

Under kap Overordnede utviklingstrender og utfordringer:

- Den stadige utflyttinga av hovudkontor er ei utfordring for regionen som burde bli nevnt.

Under overskrifta Innovasjon, entreprenørskap og endring (s22)

- Vi vil oppmode om at «bedre gründerskap» ikkje berre «økt» blir lagt til grunn som utfordring

Med venleg helsing
for Innovasjon Noreg

Kristine Kopperud Timberlid
Seniorrådgjevar

MediaRegionBergen

Bergen 7 april 2015

Innspill til Strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020

Takk for muligheten til å gi uttalelse og komme med innspill til Strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020.

Planen har et godt fokus på innovasjon, entreprenørskap og verdiskaping. Det er også en god tydeliggjøring av at planen er et redskap for offentlig tilrettelegging for utvikling av næringslivet i regionen.

Vi har innspill til

- nytt tiltak om realisering av Media City Bergen
- forslag til konkretisering og mindre tekst-ændring

Regionens næringsstruktur

Det opereres med tre ulike kategorier: næringer som danner grunnlag for regionens styrke, næringer som er sentrale for regionens øvrige næringsliv samt næringer som har ekstraordinære forutsetninger for å vokse og utvikle seg nasjonalt og internasjonalt. Media er kategorisert som næring med ekstraordinært vekstpotensial nasjonalt og internasjonalt. Det er godt og riktig fokus og kan gjerne løftes frem ytterligere i næringsplanen.

Innspill til tekst om Media og IKT under "Regionens styrke i dag"

Bergensregionen har Norges nest største mediemiljø med globale teknologiselskaper, nasjonale kringkastere, regionale mediehus, lokale aviser, en underskog av mindre bedrifter og et kompetent forsknings- og utviklingsmiljø. Samlokalisering i nærings- og kunnskapsparken Media City Bergen, etablering av medlemsorganisasjonen Media Region Bergen og klyngeutvikling gjennom NCE Media viser en næring med stor tro på et uforløst potensiale for innovasjon, vekst og verdiskaping. IKT er en sentral infrastruktur for næringsutvikling, og samspillet mellom IKT og media har bidratt til selskaper som leverer konkurransedyktige teknologiprodukter og -tjenester internasjonalt.

Innspill til tekst under "Muligheter i Bergensregionen"

3. Gjennom satsingen på nærings- og kunnskapsparken Media City Bergen, klyngeprosjektet NCE Media og medlemsforeningen Media Region Bergen, posisjonerer regionen seg nasjonalt og internasjonalt som et kraftsenter for innovasjon og kunnskap innen media. Samlokalisering, klyngeutvikling og samspill legger til rette for innovasjon og ytterligere utvikling av teknologi-, innholds- og kompetansemiljøer som kan konkurrere på den internasjonale arena.

Kommentarer til "Næringsbeskrivelser"

1. Næringskategorien IKT og media beskriver også designfeltet. "Design" må inn i overskriften, og det bør tydeliggjøres hvorvidt tallene også omfatter design.
2. Siste avsnitt om IKT og media samt handlingspunkt 9 – om digital infrastruktur – bør være mer konkret og tydelig.

Kommentar til tiltak 2 under «Infrastruktur»

Første fasen av dette tiltaket er rettet mot fysisk infrastruktur for bedring av digitale konkurransevilkår. Media Region Bergen er ikke rett eier av prosjektet i denne fasen, men kan være aktør i et konsortium. Business Region Bergen eller Hordaland fylkeskommune kan gjerne være tiltakseier av prosjektet.

Vi vil foreslå nytt tiltak i Strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020

Realisering av Media City Bergen og videreutvikling av medieklyngen

Media City Bergen blir en realitet etter at de største aktørene i medieklyngen har fremforhandlet avtaler med utbygger Entra Eiendom AS. Visjonen er å utvikle Media City Bergen til et internasjonalt kraftsenter for innovasjon og kunnskap innen mediefeltet.

Media City Bergen skal være en hub for en bredt sammensatt medieklynge, og det skal legges til rette for samspill mellom aktørene som gir innovasjon og vekst både hos de enkelte aktørene og for medieklyngen i sin helhet.

For å oppnå visjonen i Media City Bergen, skal det realiseres en rekke delprosjekter:

- etablering av Greenhouse for gründere og oppstartsselskaper
- etablering av Medialab
- etablering av besøkskonsept
- kobling mellom aktører gjennom en rekke aktiviteter, tiltak og tjenester
- synliggjøring lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Det vil videre utvikles andre prosjekter som ivaretar felles interesser og oppgaver for medieklyngen og som bidrar til visjonen i nærings- og kunnskapsparken Media City Bergen.

Tiltakseier: Media Region Bergen

Med vennlig hilsen

Solveig Holm
Direktør
Media Region Bergen

Til:
Business Region Bergen

Sakshandsamar:
Øystein Sørhaug
Felles næringsjef Lindås/Austrheim kommunar
Kvernhusmyrane 20
5914 Isdalstø

Kopi:
Ordfører i Lindås kommune
Rådmann og ass.rådmann i Lindås kommune

Dato:
16.03.15

HØYRINGSUTTALE STRATEGISK NÆRINGSPLAN FOR BERGENSREGIONEN 2015-2020

Syner til tidligare utsendt strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020, og etterfølgjande presentasjon i Lindås kommune sitt formannskap 05.03.15.

Lindås kommune ynskjer å gi sin uttale til næringsplanen – basert på saksførebuing og formelt vedtak i formannskapet 05.03. Lindås kommune ynskjer også å gi ein skriftleg oppsummering på diskusjonen i sjølve formannskapet.

Lindås kommune ber om at næringsplanen for Bergensregionen 2015-2020 vert oppdatert med innhaldet i dette dokumentet.

Mvh
Øystein Sørhaug

Saksførebuande papirer til formannskap 05.03.15:

SAKSPAPIR

Saksnr	Utval	Type	Dato
015/15	Formannskapet	PS	05.03.2015

Saksbehandlar	ArkivsakID
Øystein Sørhaug	14/2997

Første gongs handsaming av strategisk næringsplan for Bergensregionen

Vedlegg:

STRATEGISK NÆRINGSPLAN - 12.02.15

Rådmannen sitt framlegg til vedtak

Formannskapet i Lindås kommune tek orienteringa til følgje og støttar strategiane i strategisk næringsplan for Bergensregionen (2015-2020).

Saksopplysningar:

Saka skal avgjerast i Formannskapet

Bakgrunn

Lindås kommune er medlem i Business Region Bergen via Nordhordland Utviklingsselskap.

Strategisk næringsplan for Bergensregionen (snb) er utarbeida etter oppdrag frå byrådsleiar i Bergen kommune, ordførarane i dei andre eigarkommunane og fylkesordførar. Mandat vart gitt på Business Region Bergen (BrB) sitt eigarmøte 21.3.2014.

Snb er kommunanes og fylkeskommunens plan for korleis det offentlige skal møta næringslivets behov. Snb er BrB sine eigarkommunars felles strategiske verktøy, som skal sikra at alle kommunane har felles mål og strategiar for næringsutviklingsarbeidet.

Snb er utforma som eit dokument som svarar på næringslivets behov og forventningar innan dei rammer kor det offentlege meiner dei kan bidra. Dette er manifestert i eit sett av fokusområder, med tilhøyrande målformuleringar som kommunane skal ta tak i samla sett og/eller kvar for seg. Det er også utarbeida ein eigen tiltaksdel som skal rullerast kvar andre år.

Snb har blitt skapt gjennom eit utstrakt samarbeid med ulike representantar, deriblant frå kommunane.

Rullering av snb erstattar "næringsplan for Bergensregionen" frå 2010-2014. Denne nye versjonen er vidare forankra i regional næringsplan frå Hordaland fylkeskommune (2013-2017).

Sidan mars 2014 har det vert arbeida med planen. På eigarmøtet 14.1.2015 vart strategisk næringsplan presentert, og eigarane oppfordra BrB til å senda planen ut på første gongs handsaming i formannskapa.

Forslag til ferdig plan sendes ut til endelig handsaming i kommunestyra og i fylkeskommunen medio april månad.

Adm. direktør Ole Hope i BrB, vil gi ein munnleg presentasjon av strategisk næringsplan i formannskapet.

Saksvurdering:

Det er ein klar styrkje at snb er tydelege på kva som er det offentlege si rolle ovanfor næringslivet. Dette gjer det enklare for kommunane å rette inn sin innsats mot dei viktige områda. I snp er det definert fokusområda, som alle synast relevante for kommunane.

Det er vidare fleire regionale planar som har implikasjonar for Lindås og Austrheim kommunar via næringssamarbeidet.

Snb skal danna grunnlag for strategisk næringsplan for Lindås og Austrheim kommune (under arbeid). Den interkommunale næringsplanen til Nordhordland Utviklingsselskap (under arbeid) skal også danna grunnlag for rullering av Lindås og Austrheim sin eigen næringsplan (under arbeid).

For å trekka ut nokre samanlikningar på overordna mål:

Overordna mål strategisk næringsplan for Bergensregionen (2015-2020) – første gongs handsaming hjå kommunane	Overordna mål regional næringsplan frå Hordaland fylkeskommune (2013-2017)	Overordna mål strategisk næringsplan for Lindås og Austrheim kommunar (2011-2020) – under arbeid
«Bergensregionen skal innen 2025 være ledende i Norge på bærekraftig innovasjon, entreprenørskap og næringsutvikling».	Fleire innovative verksemder som betre nyttar moglegheiter i markedene Større del av gründerar som etablerer berekraftige vekstverksemder	Mongstad skal vidareutviklast som eit internasjonalt leiande industri- og kompetansecluster innan petroleum, energi og industri Nordhordland og Bergensregionen skal verta eit internasjonalt kompetansesenter innan reinseteknologi for CO2 og anna miljøteknologi
	Fleire innovative	Nordhordland skal

	<p>næringsmiljø, der verksemdene samarbeider tettare seg imellom og med FoU-miljø og deira internasjonale kontaktnett</p> <p>Verkemiddelaktørar som enno betre stør opp om berekraftige verksemdar og næringsmiljø</p> <p>Teke naudsynte politiske avgjerder om (nærings-) areal, utbyggingsmønster og transport som gjev grunnlag for ein berekraftig og konkurransedyktig Bergensregion</p>	<p>styrkast og synliggjera som eit leiande logistikknutepunkt i Europa</p> <p>Nordhordland skal verta ein attraktiv og føretrakt region for busetting og oppleving</p> <p>Lindås og Austrheim skal vere blant landets fremste næringskommunar</p>
	<p>Fleire døme på meir attraktive tenestetilbod og vekstkraft i næringslivet i regionale senter</p>	

I tillegg kjem overordna mål til den interkommunale næringsplanen i regi av Nordhordland Utviklingselskap, som enno ikkje er klare. Den overordna målsetninga til strategisk næringsplan for Bergensregionen (2015-2020) er lettfatteleg og handgripeleg.

Samanlikningar på strategiar og fokusområde:

Fokusområder strategisk næringsplan for Bergensregionen (2015-2020) – første gongs handsaming hjå kommunane Næringslivets rammevilkår – kommunal- og regionalpolitisk utviklingsoppgave	Strategiar regional næringsplan frå Hordaland fylkeskommune (2013-2017)	Strategiar strategisk næringsplan for Lindås og Austrheim kommunar (2011-2020) – under arbeid
Fysisk og sosial infrastruktur	Fleire med relevant kompetanse	Ein synleg og tydeleg region
Effektive offentlige tjenester	Ein velfungerande Bergensregion og attraktive regionale senter	Ein attraktiv bu- og opplevingsregion
Bygge regionalt omdømme		Aktivt, positivt vertskap
Utdanning og forskning		
Innovasjon, entreprenørskap og endring		

Ang. punkt 2: «infrastruktur» i strategisk næringsplan for Bergensregionen (2015-2020) – her kunne ein vore tydelegare og meir konkret på påstanden om at «Planforslaget legger til grunn at det er kommunenes ansvar å tilrettelegge for utbygging og utvikling av infrastruktur som møter næringslivets behov både hva gjelder fysisk og sosial infrastruktur». Samstundes inneheld tiltaksdelen eit konkret prosjekt for å «kartlegge og synleggjøre positive og negative effekter av kommunenes praksis med utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser knyttet til plan og byggesak, samt skissere forslag til en felles regional strategi for utbyggingsavtaler» (tiltak 4). Ein del konkretiseringar kan fangast opp i eit slikt prosjekt.

Elles er fokusområda i strategisk næringsplan for Bergensregionen (2015-2020) klart relevante for kommunanes arbeid med næringsutvikling.

Ang. punkt 3 «effektive offentlige tjenester» er det nemnd at kommunar og fylket bør følgje opp at regionale og nasjonale offentlege arbeidsplassar etablerast i Bergensregionen. Dette er eit viktig punkt, og vart også styrka etter at Produktivitetskommisjonen la fram sin rapport nyleg. Kommisjonen anbefalte satsing på dei store byregionane, inkl. Bergensregionen. Oslo sin dominans kan best balanserast av andre sterke byar, og då vert arbeidet med å få lokalisert offentlege arbeidsplassar i/rundt Bergensregionen eit viktig tiltak for å skapa lønnsom næringsvekst.

Når det gjeld tiltaksdelen er det fleire prosjekt som er interessante og relevante for kommunane. Tiltaksdelen skal også rullerast kvart andre år.

Handsaming i formannskap 05.03.15:

015/15: Første gongs handsaming av strategisk næringsplan for Bergensregionen

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Formannskapet i Lindås kommune tek orienteringa til følgje og støttar strategiane i strategisk næringsplan for Bergensregionen (2015-2020).

05.03.2015 Formannskapet

Rådmannen sitt framlegg vart samrøystes vedteke.

FO - 015/15 VEDTAK:

Formannskapet i Lindås kommune tek orienteringa til følgje og støttar strategiane i strategisk næringsplan for Bergensregionen (2015-2020).

Diskusjon i formannskapet 05.03.15:

Ang. tiltak 4 «kartlegge og synleggjøre positive og negative effekter av kommunenes praksis med utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser knyttet til plan og byggesak, samt skissere forslag til en felles regional strategi for utbyggingsavtaler». Dette er problemstillingar som er høgaktuelle og relevante for Mongstad-kommunane Lindås og Austrheim, spesielt eksemplifisert med utbygging på Mongstad-området og i Knarvik sentrum.

Ang. tiltak 6 «etablere Invest in Region Bergen». Her har Lindås kommune gode erfaringar med samarbeid med Business Region Bergen, og ynskjer å vidareutvikle dette. For å lukkast med dette, ser difor formannskapet positivt på ei etablering av «Invest in Region Bergen». Lindås kommune har også gode erfaringar med www.arealguiden.no, som skal vere ein inngangsport for å marknadsføre næringsareal i Bergensregionen. Det er BrB som har utvikla denne også. Desse to tenestane er viktige for Lindås kommune, og som kommunen alt ser positive resultater av.

Formannskapet signaliserte ei interesse av å bli betre kjend med tiltak nr 11 i næringsplanen «Omstilling og endring, saman om aktiv bruk av aktuelle virkemidler». Problemstillinga med omstilling innen O&G er ikkje avgrensa geografisk, og deler av Mongstad-miljøet er/vil bli berørt. Det betyr at Lindås kommune vil vise interesse for eit slikt tiltak, og gjerne delta saman med fleire andre aktørar i dette arbeidet. HOG Energi har også nyleg utarbeida ein overordna rapport for O&G og deira omstillingsutfordringar. Tiltaket må sjåast i samanheng med dette arbeidet.

Formannskapet tok også opp omsorgsteknologiprojektet til Lindås kommune. Prosjektet vert leia av Omsorgsforskning-vest og er finansiert av Regionalt Forskningsfond-vest. Lindåsprosjektet er eit 3-årig FoU-prosjekt kor ein skal sjå på korleis omsorgsteknologi påverkar brukerar, pårørande, tilsette og organisering av heimetenesta. Sjå meir info her: <http://www.lindas.kommune.no/omsorgsteknologi.331496.nn.html>.

Formannskapet nemde også mobil/bredbandsutbygging som sentrale innsatsfaktorar for å kunne vera ein næringsvenleg kommune. I Lindås kommune er dette eit svært sentralt tema som er høgt oppe på dagsorden, og alle næringsplanar i regionen bør aktualisera dette.

Formannskapet poengterte også viktigheten av lærlingar og fagarbeiderar, dette er eit arbeid som må styrkast og vidareførast.

Formannskapet meinte også at offentlig sektor burde vera meir innovativ, og her bør det komma fleire insentiver for kommunane.

Att:

Deres ref.

Vår ref.
15/409-3 041.221/ELDA

Dato:
Bergen, 18.03.2015

Hørings svar Strategisk næringsplan Bergensregionen 2015-2020

LO stiller seg bak retningen på planforslaget, og mener det er valgt riktige fokusområder. Det er positivt at det er presisert at planen skal bidra til å vise hva det offentlige kan gjøre for å tilrettelegge for god næringsutvikling i regionen.

LO sier seg fornøyd med at det fokuseres på kompetanse i alle ledd. Her er tiltakene som gjelder lærlingplasser, dimensjonering av utdanning, sammenhengende utdanningsløp og klausuler i offentlige innkjøp gode virkemidler, enten det gjelder krav til lærlinger eller å fremme innovasjon.

Det er etter LOs syn viktig at BRB adresserer sine eiere, og at disse følger opp med bruk av lærlingklausuler, samt utvikler et godt opplegg for å kunne etterprøve at klausuler blir overholdt.

LO er tilfreds med at tiltakene som gjelder utdanning og flere læreplasser også omhandler kommunene og andre offentlige aktørers samfunnsansvar med å være lærebedrifter. Kommuner må bli flinkere til å ta inn lærlinger, og utdanne arbeidstakerne de trenger nå og i fremtiden.

Satsing på kvalitet i skolen, og tidlig og god rådgivning er viktig i alle faser av utdanningen. LO er fornøyd med at planen peker på behovet for økt innsats i alle organer, for at arbeidslivet skal få den arbeidskraften de etterspør, og at innbyggerne får en utdanning som gir rett kompetanse og arbeid.

Å etablere utdanningsretninger som kan åpne for at flere går til høyere utdanning med et fagbrev som utgangspunkt, mener LO vil være et viktig bidrag på mange vis, mellom annet for å redusere frafall både i videregående skole og på høyere utdanning.

Vi finner det misvisende når det fremgår at det er mangel på kompetent arbeidskraft innenfor helse og sosial, samtidig som det er vanskelig å få heltidsstillinger, og ufaglærte ansettes fremfor faglærte. Det er viktig at BRB utfordrer kommunene til å sette fokus på problemet, ikke minst med tanke på fremtidig rekruttering.

LO har vanskelig for å forstå behov eller hensikt i at BRB skal etablere et Oslo-kontor. Vi tror at dersom styret er tverrpolitisk sammensatt, mulig også med partenes deltakelse, vil BRB oppnå langt mer, enn hva som kan oppnås med et Oslo-kontor. Etter LOs syn, vil et godt sammensatt styre sikre et langt bedre nettverk, samt gi god, og ikke minst forankret kunnskapsformidling til nasjonale beslutningstakere. Motsatt vil styremedlemmene selv ha hovedkontor o.l. i Oslo, og vil ha oversikt og kunne ta med nye utfordringer fra nasjonalt nivå, inn i styrets og/eller administrasjonens arbeid.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE
LOs distriktskontor Hordaland

Roger Pilskog
(sign.)

Elise Dåvøy
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.

Vidar Totland

Fra: Anne Øen <anne@maritimt-forum.no>
Sendt: 23. mars 2015 10:59
Til: Vidar Totland; Tanja Hoel (tanja@sjomat.no); Hege Økland (hege.okland@maritimecleantech.no)
Kopi: Owe Hagesæther (owe.hagesaether@ncesubsea.no)
Emne: SV: Høring - Strategisk Næringsplan

Maritimt Forum Bergensregionen stiller seg bak dette.

Med vennlig hilsen

Anne-Kristine Øen
Daglig leder

MARITIMT FORUM BERGENSREGIONEN

Fra: Vidar Totland [<mailto:vidar@brb.no>]
Sendt: 20. mars 2015 13:17
Til: Tanja Hoel (tanja@sjomat.no); Anne Øen; Hege Økland (hege.okland@maritimecleantech.no)
Kopi: Owe Hagesæther (owe.hagesaether@ncesubsea.no)
Emne: VS: Høring - Strategisk Næringsplan

Oversender forslag til høringsuttalelse fra NCE Subsea – se Owe sin nest siste setning

Mvh Vidar

Med vennlig hilsen
Vidar Totland
Næringspolitisk leder / Director of Business and Industry Policy

Business Region Bergen
Strandgaten 6, NO-5013 Bergen

T: +47 56 90 11 54
M: +47 959 12 970
vidar.totland@brb.no
www.brb.no

Følg Region Bergen:
LinkedIn: [Region Bergen](#)
Facebook: [Region Bergen](#)
Twitter: [Region Bergen](#)

Fra: Owe Hagesæther [<mailto:owe.hagesaether@ncesubsea.no>]
Sendt: 24. februar 2015 13:27
Til: Vidar Totland
Kopi: Ole Hope
Emne: Høring - Strategisk Næringsplan

Hei Vidar

Jeg har som avtalt på møte vårt fredag, utformet et forslag til endring av næringsplanen - Se vedlagt fil som inneholder følgende:

Vidar Totland

Fra: Hege Økland <Hege.okland@maritimecleantech.no>
Sendt: 7. april 2015 14:33
Til: Vidar Totland
Emne: Re: Venter ennå på en høringsmerknad fra NCE MCT

Hei Vidar,

Ser at Owe Hagesæter har fått oss inn i pkt 2 side 12 og det er tilferdssillande viss det blir lagt inn med ordlyden som han foreslår.

Vedr Ocean Innovation, tiltak 15. NCE Maritime CleanTech ønsker her å vera partner på lik linje med dei øvrige havbaserte klyngene i regionen.

Mvh
Hege

Med venleg helsing / Best regards

Hege Økland
Dagleg leiar / CEO
NCE Maritime CleanTech
Phone: + 47 957 53 695

www.maritimecleantech.no

Fra: Vidar Totland
Dato: tysdag 31. mars 2015 15:43
Til: Hege Økland
Emne: Venter ennå på en høringsmerknad fra NCE MCT

Hege

Viser til tidligere korrespondanse – se nedenfor. Vi ser gjerne at det kommer et innspill fra dere til SNP og tar i mot dette om det kommer i løpet av første uken etter påsken.

En setning om NCE MCT kan absolutt forsvares under «Mulighetene i Bergensregionen – gjerne under punkt 2 side 12 . – på tvers av de maritime næringene :

«Hvor kan regionen ta strategiske posisjoner fremover?»

I Bergensregionen er det noen næringer som utkrystalliserer seg til å ha en sterkere posisjon nasjonalt og internasjonalt enn andre. Innen andre næringer er det et uforløst potensial til å ta en nasjonalt og/eller internasjonalt ledende posisjon. Det som imidlertid kjennetegner regionen eksplisitt er at regionen er sterkt posisjonert i næringer som er knyttet til havet.

Stavanger er oljebyen, Trondheim er teknologihovedstaden, Tromsø er inngangsporten til Arktis. Bergen bør i tillegg til posisjonen som den mangfoldige og diversifiserte næringslivsbyen, posisjonere seg innenfor områder hvor regionens næringsliv har spesielle komparative fortrinn.

Vidar Totland

Fra: Owe Hagesæther <owe.hagesaether@ncesubsea.no>
Sendt: 20. mars 2015 14:37
Til: Vidar Totland
Emne: SV: Høring - Strategisk Næringsplan
Vedlegg: Høring - innspill til næringsplan.docx

Ågotnes 20. Mars

Forslag til Strategisk Næringsplan for Bergensregionen – høringsuttalelse fra NCR Subsea.

Som avtalt på møte hos dere om planforslaget har vi utformet et forslag til endring av planforslaget til næringsplan - Se vedlagt word dokument som inneholder følgende:

1. Første del er kommentar / forslag til forbedring av Bullet punkt 2 (side 12) vedr «mulighetene i Bergensregionen»
2. Andre del er erstatter «Tiltak 14: «Creating Global Winners» – Global Centre of Expertise Subsea» i sin helhet
3. Tredje delen erstatter «Tiltak 15: Ocean Innovation» i sin helhet.

Kind Regards

Owe Hagesaether
General Manager
NCE Subsea

E-mail: owe.hagesaether@ncesubsea.no
Phone: +47 908 75 888
Visiting addr.: Office building K2, Kystbasen Ågotnes
Postal addr.: Po Box 27, 5347 Ågotnes, Norway

Follow us on:
www.ncesubsea.no

Vedlegg: - høringsmerkander fra NCE Subsea

Side 12 - Mulighetene i Bergensregionen. Punkt 2 erstattes i sin helhet med følgende:

I Bergensregionen har vi både svært sterke havrelaterte næringer (subsea, sjømat, maritim), samt sterke og relevante FoU-institusjoner (for eksempel Høgskolen i Bergen, Havforskningsinstituttet, UNI Research, Christian Michelsen Research, Universitetet i Bergen og NHH).

Dette gir forutsetninger og muligheter som er særegent for regionen. Disse må gripes og til det fulle utnyttes. Her fremstår havnæringene, energi, maritim, marin samt også reiseliv som selve plattformen for innovasjon og vekst. Det vil være av vesentlig betydning for regionens innovasjonskraft at sektorielle grenser viskes ut, og at innovasjon utvikles på tvers av disse næringene.

I tillegg til at regionen har et Norwegian Centre of Expertise innenfor subsea har vi også en sterk klynge innenfor maritim miljøteknologi (NCE Maritime CleanTech). Videre er Seafood Innovation Cluster etablert i regionen, et initiativ hvor man bygger videre på tidligere satsinger innenfor sjømat. Også det voksende designmiljøet i DesignArena er et viktig og relevant initiativ for regionen.

Dette åpner opp et utviklings- og forretnings- potensiale som best tas ut gjennom tettere samhandling mellom de ulike havromsklyngene. I tillegg er kompetanse om kapitalmarkedene inklusive kapital tilgang samt byens inkubatormiljø også viktige innsatsfaktorer i en total modell for regionen.

Tiltak 14: «Creating Global Winners» – Global Centre of Expertise Subsea

NCE Subsea er den største og eldst av klyngen med status Norwegian Centres of Expertise i regionen. NCE Subsea jobber både nasjonalt og internasjonalt innenfor både markedsutvikling, forretningsutvikling samt FoU og høyere utdanning. Klyngen søker nå opptak i programmet Global Centres of Expertise. På dette nivået er det kun to andre klynger i Norge. Et av de sentrale ambisjonene på GCE nivået er å skape vekst på tvers av nærliggende næringer – som de havrelaterte næringene - gjennom økt innovasjon og bedre markedsutvikling. Dette vil gi alle de havrelaterte næringene økt konkurransekraft. Klyngen har omfattende kunnskap og erfaringer knyttet til å koble lærdom og kompetanse i industrien. Denne vil bli utnyttet til å skape et innovativt og konkurransedyktig næringsliv på tvers av næringer knyttet til havet (energi, maritim og marin).

Tiltakseier: NCE Subsea

Tiltak 15: Ocean Innovation

Bergensregionen har et naturlig fortrinn gjennom nært relaterte klynger fra sektorene marin, maritim og energi. «Ocean Innovation» samarbeidet vil se på muligheter for innovasjon på tvers av havnæringene. Målet er økt samlet konkurransekraft.

Det er store uforløste industrielle potensialer knyttet til samhandling på tvers av de havnære bransjene. For eksempel er verdens havområder, som utgjør 70 % av klodens overflate, i all hovedsak uutforsket. Mulighetene for å utnytte disse enorme ressursene utforskes nå. Eksempelvis er utvinning av mineraler fra verdenshavene noe det etter hvert jobbes aktivt med, og offshore vindkraft kan nevnes som et annet interessant område for fremtidig verdiskapning og nyskaping. Videre kan flere av utfordringene som fiskeoppdrettsnæringen står overfor, for eksempel rømming og forurensing, langt på vei løses ved å aktivisere og nyttiggjøre teknologikompetanse innen subsea og

maritim sektor i regionen. Konstruksjonsteknikk, offshoreinstallasjoner, instrumenteringsteknologi og overvåkning er eksempler på områder som vil være relevante.

For å lykkes må prosjektet ha sterk involvering fra næringsaktørene som utgjør medlemsmassen til havnæringenes organisasjoner. Disse næringenes dynamikk er preget av høy aktivitet og evne til hurtige omstillinger. For å sikre involvering er det derfor viktig at det leveres konkrete resultater underveis i en mer langsiktig prosess mot nye løsninger. Dette kan være i form av kompetansehevende tiltak og rapporter som kan gi grunnlag og retning for videre arbeid.

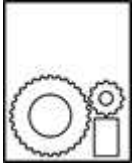
Helt konkret vil Ocean Innovation produsere:

- Ocean Talent Camp (OTC) et arrangement for ungdom som viser frem havnæringene.
- En rapport som dokumenterer flyt av kompetanse og tekniske løsninger mellom havnæringene
- Ulike klynger bla. NCE Subsea og Seafood Innovation Cluster vil fremover vurdere og utnytte mulighetene for anvendelse av subsea faglige løsninger og kompetanse for å løse utfordringer som rømning og forurensing i fiskeoppdrettsnæringen

Langsiktig mål:

- Nye og mer bærekraftige og konkurransedyktige løsninger for fremtiden
- Økt samlet konkurransekraft

Tiltakseiere: Maritimt Forum Bergensregionen, NCE Maritime Clean Tech, NCE Subsea og Seafood Innovation Cluster.

OSTERØY INDUSTRILAG

v / Industrikonulenten på Osterøy
5282 Lonevåg

Telefon 56 19 22 70

Telefaks 56 19 21 01

e-post lars.mjøs@osteroyindustri.no
www.osteroyindustri.no

Til Business Region Bergensregionen

Osterøy 27.4.2015

Uttale til høyringsframlegg til strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015 – 2020 med tilhøyrande tiltaksdel

Styret i Osterøy Industrielag står framlegget til strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015 – 2020 med tilhøyrande tiltaksdel.

Her kjem nokre presiseringar.

Me står framlegget om at dette først og fremst er kommunane og fylkeskommunen sin plan. Me er samde i at planen ikkje skal ha eit sterkt bransjefokus; det er betre med klyngefokus. Me står fokuset på berekraft. Osterfjordregionen har t.d. bioenergi som satsingsfelt. Me står fokuset på innovasjon, entreprenørskap og næringsutvikling. Her har Osterøy kommune i mange år samarbeidd med Osterøy Industrielag om Industrikonulenten på Osterøy; ei førstelineteneste med dette som hovudfokus. Dette samarbeidet ønskjer me å halde fram med.

Presiseringar til tiltaksdelen:

Til tiltak 4: Det er trong for bistand for utarbeiding av ein god norm for utbyggingsavtalar. Det er aukande bruk av rekkefølgekrav frå overordna styresmakter med til dels urimeleg omfang. Her bør ein ha ein systematisk gjennomgang og få ein meir heilskapleg praksis tilpassa i kva type område reguleringsplanen gjeld.

Til tiltak 7: Osterøy vidaregåande skule i samarbeid med næringslivet har god erfaring og gode resultat med praksisnær undervisning og me ønskjer å utvikle dette vidare innan skuleverket.

Til tiltak 10: Osterøy kommune har i mange år hatt eit gratis førstelinetilbod for etablerarar gjennom Industrikonulenten på Osterøy og Osterøy Industrielag ønskjer å halde fram med dette.

Til tiltak 16:

Osterøynæringslivet saman med Osterøy vidaregåande skule har teke initiativet til prosjektet «Kompetanseutvikling i CNC og robotnæringsmiljøet i Hordaland» der m.a. Høgskolen i Bergen og Bergen tekniske fagskole skal utvikle eigne tilbod på dette området. Gjennom dette prosjektet vert det no etter prosessamlinga 17.- 18.2.2015 teke initiativ til å vidareutvikle denne klynga gjennom eit ARENA-prosjekt. Me står dette initiativet

Med venleg helsing Osterøy Industrielag

Lars Magne Bysheim, formann

Lars Mjøs, sekretær

Radøy kommune

Innkalling for Formannskapet i Radøy

Møtedato: 26.03.2015
Møtestad: Kommunestyresalen
Møtetid: 09:00

Saksliste:

Saksnr	Tittel
020/2015	Søknad om etableringsstøtte Redningsselskapet Ung Radøy
021/2015	Friluftslivets år-kommune
022/2015	Lånegaranti Manger idrettslag
023/2015	Turløype på Manger
024/2015	Strategisk næringsplan Region Bergen 2015-2020 - høyring
025/2015	Kommunestruktur - vidare saksgang og utnemning av forhandlingsutval
026/2015	Områdeplan for Bøvågen - godkjenning av planframlegg for 1.gongs høyring og offentleg ettersyn - planID 12602012000900
027/2015	Meldingar og referatsaker
028/2015	Spørsmål om overtaking av driftskostnader for veglys

Kommunalsjef drift og forvaltning, Lisbeth T. Alvær orienterer om status innanfor sektoren.

Den som har lovleg forfall eller er ugild i nokon av sakene må melda i frå til kultur- og sørvistorget så snart som råd, tlf 56 34 90 00. Varamedlemmer møter etter nærare innkalling.

18. mars 2015

Jon Askeland
møteleiar

Arthur Kleiveland
utvalssekretær

Radøy kommune

Saksframlegg

Saknr	Utval	Type	Dato
024/2015	Formannskapet i Radøy	PS	26.03.2015

Sakshandsamar	Arkivsaknr.:	Dokumentnr.:
Jarle Landås	14/799	15/3088

Strategisk næringsplan Region Bergen 2015-2020 - høyring

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Radøy kommune gir følgjande uttale på utkast til strategisk næringsplan 2015 – 2020:
Radøy kommune vurderer utkast til strategisk næringsplan som gjennomarbeidd og med ein struktur som gir eit godt bidrag for den strategiske næringssettinga i regionen.

Saksopplysingar:

Bakgrunn

Utkast til strategisk næringsplan for bergensregionen 2015-2020 er utarbeidd etter oppdrag frå ordførarane i eigarkommunane i Business Region Bergen. Rullering av strategisk næringsplan erstattar "næringsplan for Bergensregionen" frå 2010-2014. Den nye versjonen er forankra i regional næringsplan frå Hordaland fylkeskommune (2013-2017). Utkastet er no til uttale i kommunane. På bakgrunn av innkomne merknader etter høyringsrunden vil kommunane få planen til endeleg handsaming seinare i vår.

Administrerande direktør i BRB, Ole Hope, var i februar i formannskapet og gav ein grundig presentasjon av arbeidet og forslaget til strategisk næringsplan for Region Bergen.

Strategisk næringsplan er kommunane og fylkeskommunen sin plan for korleis det offentlege skal møte næringslivet sine behov. Dette er eigarkommunane i BRB sitt felles strategiske verktøy, som skal sikra at alle kommunane har felles mål og strategiar for næringsutviklingsarbeidet. Det er i planen lagt til grunn ei målformulering om at «**Bergensregionen skal innan 2025 vera leiande i Norge på berekraftig innovasjon, entreprenørskap og næringsutvikling**».

Framlegg til Strategisk næringsplan for Region Bergen er utforma som eit dokument som svarar på næringslivet sine behov og forventningar innan dei rammer der det offentlege meiner dei kan og ønskjer å bidra. Dette er så manifestert i eit sett av **fokuserområde** med tilhøyrande målformuleringar som kommunane skal ta tak i samla og eller kvar for seg. Det er utarbeidd ein eigen tiltaksdel som skal rullerast annakvart år.

Business Region Bergen har hatt ei leiande rolle i utforminga av strategisk næringsplan. Men planen er blitt til gjennom eit utstrekt samarbeid mellom ulike interessentar, som representantar frå mellom anna kommunane, nettverksorganisasjonane, næringsorganisasjonane, NHO, LO og universitets- og høgskulesektoren i regionen. Det framlagte dokumentet er såleis eit omforeint forslag frå alle aktørane i prosessen.

Hovudkjelda for dette kapitelet er Bergen Næringsråd sitt løpande kartleggingsarbeid, samt innspel frå NHO Hordaland knytt til resultat frå NHO sine årlege undersøkingar «kommune-NM» og Nærings-NM».

Planen har seks fokusområde der det offentlege kan gjera ein innsats for å møte næringslivet sine behov. Kvart fokusområde er skildra med mål og strategiformuleringar. Fokusområda dannar grunnlaget for tiltaksplanen. Tiltaka skal vera påbyrja og helst gjennomførast dei neste to åra. Eigarkommunane har gitt Business Region Bergen ansvar for oppfølging av tiltaksplanen. Det vert lagt opp til at tiltaksplanen skal rullerast annakvart år.

Vurdering

Plandokumentet inneheld ein presentasjon av næringslivet i regionen, og indikerer tydeleg kvar regionen har størst vekstpotensial og dei største fortrinna. Planen trekkjer opp linjene for kva næringslivet sjølv har kommunisert er deira behov for bidrag frå det offentlege.

Felles visjon, mål og strategiar for næringsutvikling er eit godt utgangspunkt for å skapa ein samla og dynamisk region som i felleskap skaper vekst og utvikling. Bergensregionen er ein liten aktør i global samanheng, men ein stor aktør innan gitte næringssegment. På den globale arena har vi større mulighet til å lukkast dersom vi står samla bak ein felles strategi, slik at kommunane i regionen går i same retning.

Konklusjon

Strategisk næringsplan for Region Bergen ser ut til å vera eit godt verktøy for å skapa næringsutvikling i bergensregionen og dannar eit godt grunnlag for lokal næringssetting. Fokusområde med tilhøyrande målformuleringar, saman med tiltaksdel som skal rullerast annakvart år, er gode grep for å få til ein god strategisk næringsplan.

Vedlegg:

Strategisk næringsplan Region Bergen - utkast

Arkivnr: 2015/2100-1

Saksbehandlar: Siri Hanson

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fylkesutvalet		26.03.2015

Strategisk Næringsplan for Bergensregionen 2015-2020. Første gangs behandling

Samandrag

På vegne av eigarane fekk Business Region Bergen i oppdrag å rullere eksisterande Strategisk Næringsplan for Bergensregionen (SNP). Mandatet vart gitt på eigarmøte 21.03.2014 og innebar endring av dokumentets utforming og tydelegare beskriving av næringslivet. Målformuleringa er vidareført i revidert form. Business Region Bergen har leia arbeidet med planen og har i prosessen fått innspel frå eigarane og næringslivsorganisasjonar, NCE-ane, NHO, LO og kunnskapsmiljøa.

Planen er som no er på første gong høyring er eit strategisk verktøy for kommunane og fylkeskommunen, ikkje spesifikt ein plan for Business Region Bergen AS eller næringslivet. Planen har fokus på kva det offentlege kan gjere for å tilrettelegge for god næringsutvikling.

Etter at planutkastet har vore på høyring hos eigarane og endra på bakgrunn av innspela, skal planen vedtakast i eigarkommunane og i fylkeskommunen.

Fylkesrådmannen meiner at mål og strategidelen er i samsvar med fylkeskommunen sine egne planar forventningar, men at tiltaksdelen bør omarbeidast til færre tiltak som i større grad bør vere fellesprosjekt.

Forslag til vedtak

1. Hordaland fylkeskommune stør opp om overordna mål, samt strategi og fokusområde i utkast til Strategisk næringsplan for Bergensregionen 2015-2020, men ynskjer ei formulering av målsettinga i tråd med forslaget i dette saksframlegget.
2. Hordaland fylkeskommune ber om at tiltaka vert omarbeidd slik at prosjekta står fram som større fellesprosjekt og ynskjer prioritering av desse tema:
  - Samordning og tydeliggjøring av ulike aktørar sin rolle knytt til entreprenørskap og etablerartenesta.
  - Bidra til å etablere «Invest in Region Bergen»
  - Samarbeid om utvikling av Bergensregionen til verdslaiande nærings- og kunnskapsmiljø innan sjømat og berekraftig havbruksproduksjon.
  - Samarbeid om framtidretta energiløysingar.
3. Hordaland fylkeskommune ynskjer desse tiltaka inn i planen:
  - Utvikle eit større og meir synleg kontormiljø for regionale utviklingsaktørar i Bergen i tråd med vedtak i fylkestinget 10.12.2014.
  - IKT/media t.d. realisering av MediaCityBergen.
  - Teknologit utvikling og tiltak for å redusere utslepp frå skip.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bård Sandal
fylkesdirektør regional utvikling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg:

Strategisk Næringsplan for Bergensregionen 2015-2020
Saksprotokoll fylkestinget 10.12.2014. Gjennomgang av Hordaland fylkeskommune sitt engasjement i Business Region Bergen

Fylkesrådmannen, 11.03.2015

Bakgrunn

På vegne av eigarane fekk Business Region Bergen i oppdrag å rullere eksisterande Strategisk Næringsplan for Bergensregionen (SNP). Mandatet vart gitt på eigarmøte 21.03.2014 og innebar endring av dokumentets utforming og tydelegare beskriving av næringslivet. Målformuleringa er vidareført i revidert form. Business Region Bergen har leia arbeidet med planen og har i prosessen fått innspel frå eigarane og næringslivsorganisasjonar NCE-ene, NHO, LO og kunnskapsmiljøa.

Planen er ikkje spesifikt ein plan for Business Region Bergen AS eller næringslivet. Planen har fokus på kva det offentlege kan gjere for å tilretteleggje for god næringsutvikling. Planen skal sikre at eigarkommunane har felles mål og strategiar for næringsutviklingsarbeidet slik at regionen i størst mogleg grad handlar og står fram som samordna og med klare forventningar om at regionen utviklar seg i den retninga som ein ynskjer.

Regional Næringsplan for Hordaland 2013 -2017 er nærings- og bransjenøytral og legg vekt på desse tre strategiane: *Meir entreprenørskap, fleire med relevant kompetanse og ein vel fungerande Bergensregion med attraktive sentre*. Denne planen vil vere retningsgivande for Strategisk næringsplan for Bergensregionen (SNP).

I sak til fylkestinget 09.12.2014 «Gjennomgang av Hordaland fylkeskommune sitt engasjement i Business Region Bergen». I denne saka vart Hordaland fylkeskommune sitt tilhøve som eigar av BRB gjennomgått. M.a. vart ny modell for berekning av årleg tilskot lagt fram og det gjort vedtak knytt til ynskje om å «utvikle eit større og meir synleg kontormiljø for regionale utviklingsaktørar i Bergen».

Oppbygging og innhald i planen

Planen er bygd opp av to delar; strategidel (bakgrunnsinformasjon med mål og fokusområde) og tiltaksdel. Tiltaksdelen er eit eige dokument som skal rullerast kvart anna år.

Strategidel

Bransjane og det sterke og varierte næringslivet i Bergensregionen er presentert i avsnitt om faktagrunnlag, «Regionens næringsstruktur». Planen har der peikt på tema der regionen bør kunne ta strategiske posisjonar: marin sektor; sjømatbyen Bergen, «havnæringane» - energi, marin, maritim og reiseliv og koplingar mellom disse, media-innovasjon og kunnskap, reiseliv (bærekraftige løysingar; fjordar, kystmiljø, kultur og aktivitet) og helse- og omsorgsteknologi; muligheter for innovasjon og utvikling.

Det blir framheva at regionens innovasjonskraft ligger i næringsklyngene og korleis dei evnar å utnytte potensialet for kunnskapsdeling. Innovasjon ligg i den einskilde klynga og mellom klyngene.

Næringslivets forventningar til det offentlege.

Informasjonen kjem frå NHO gjennom kommune NM og Nærings NM og Bergens Næringsråd sine kartleggingar. Det er ikkje eintydig svar på kva næringslivet ventar av det offentlege, men det er likevel i planen peikt på tema som i større grad enn andre opptar regionens næringsliv og som i tillegg har ein kommunal eller fylkeskommunal dimensjon.

1. Styrking av infrastruktur med særleg fokus på vegnett og kollektive transportløysingar.
2. Effektivisering av plan- og søknadsprosessar og tilrettelegging av bolig- og næringsareal. (korleis Plan- og bygningslova forvaltaast i den enkelte kommune).
3. Auka trykk på utdanning, forskning og utvikling gjennom styrking av kompetansmiljøa, betre samspill mellom FoU og næringsliv og meir næringssspesifikke utdanningsløp.

Overordna mål

Planens overordna mål/visjon for det felles arbeidet med næringsutvikling i regionen er:

«Bergensregionen skal innan 2025 være leiande i Noreg på bærekraftig innovasjon, entreprenørskap og næringsutvikling.»

Planen lister så opp 6 fokusområde. Det er desse fokusområda kommunane og fylkeskommunen skal konkretisere og iverksette saman eller kvar for seg:

Fokusområda

Fokusområda med tilhøyrande «målformuleingar» (kulepunkt) er dei tema som kommunane og fylkeskommunen skal ta tak i samla eller kvar for seg.

Næringslivets rammevilkår

- Være til stede og følgje med der beslutningar tas hos sentrale myndigheter
- Koordinerte regionale framstøyt overfor sentrale myndigheter.

Fysisk og sosial infrastruktur

- Sikre tilstrekkelig utvikling og utbygging av digital infrastruktur internt i kommunene og regionen, samt den digitale hovedveien inn og ut av regionen.
- Bolyst. Skape attraktive kommuner å bo og leve i, gjennom å etablere gode sentre, et variert kultur- og idrettstilbud og utvikle gode boligområder.
- Sikre tilgang på adekvat næringsareal, i tråd med næringslivets behov og ønsker, samt avklarte offentlige strategiar.

Effektive offentlige tenester

- Sørge for at regionale og nasjonale offentlige (kompetanse?) arbeidsplasser etableras i Bergensregionen.
- Føreseieleg, transparent, samordna og effektiv saksbehandling.
- En effektiv forvaltning krev moderat handtering av tilleggskrav som hemmar næringsutvikling.
- Kommunane og fylkeskommunen må ha et aktivt forhold til sin rolle som innkjøper

Bygge regionalt omdømme

- Arbeide for å tiltrekke seg fleire aktørar som genererer arbeidsplasser i regionen.
- Sørge for å nyttiggjøre seg den kompetansen som finnes ved utdanningsinstitusjonane, samt tiltrekke meir kompetansearbeidskraft til regionen.
- Synleggjøre regionens næringsliv i inn- og utland.

Utdanning og forskning

- Styrke den næringsretta forskinga.
- Sørge for å utdanne kandidatar som vert etterspurd av lokalt næringsliv.
- Vidareutvikle praksisnær undervisning.
- Vidareutvikle satsinga på faglært utdanning og aktivt legge til rette for lærlingplassar i privat og offentlig sektor.

Innovasjon og entreprenørskap

- Heilskapleg løysning for oppstart-hjelp til nye etablerarar og gründarar.
- For å sikre kunnskapsdeling og innovasjonspress må kommunane og fylket arbeide aktivt for å leggje til rette for gode klynger i regionen.
- Være koplar og støttespiller for næringslivet og FoU miljøa for å hente midlar frå det offentlige virkemiddelapparatet og til programsatsingar i regi av nasjonale og internasjonale myndigheter.
- Satse enno meir på helse- og omsorgsteknologi, og stimulere til næringsutvikling i grensesnittet mellom FoU-miljøa og det offentlige og næringslivet.

Tiltaksdel

Det er foreslått 16 tiltak. Desse er operasjonaliseringa av planen. Tiltaka er formulert som prosjektidear og det er satt opp tiltakseigar for kvart av prosjekta. Følgjande er henta frå teksten i planen:

«Tiltaksplanen forutsettes rullert hvert annet år. Business Region Bergen er ansvarlig for å gjennomføre den toårige rulleringsprosessen. Til det enkelte tiltak er det knyttet en tiltakseier. En tiltakseier er den organisasjon som er ansvarlig for å gjennomføre tiltaket. Det er ingen forutsetning at tiltakseier skal gjennomføre tiltaket alene. Det forutsettes en bred medvirkning fra kommuner, næringsorganisasjoner, klyngeorganisasjoner og representanter for næringslivet for at tiltakene skal la seg gjennomføre. Tiltakseier er ansvarlig for å definere tiltakets omfang, hvilken leveranse tiltaket skal bidra til (resultatforventning), hvem som er kritiske bidragsytere for å sikre leveransen, hvordan tiltaket skal løses, og når det kan forventes at tiltaket kan avsluttes.

Business Region Bergen er av sine eiere den organisasjon som er pålagt ansvar for å følge opp at tiltakseiere holder fremdrift i forhold til tiltakene. Videre skal Business Region Bergen sende en årlig rapport til sine eiere om fremdrift i tiltakene. Sammen med tiltakseiere skal Business Region Bergen finne en praktisk og ubyråkratisk rapporteringsform som sikrer fylkesting og kommunestyre god rapportering i forhold til status på det enkelte tiltak. Business Region Bergen har ingen instruksjonsrett overfor tiltakseierne.»

Tabellen under viser tiltaka fordelt på fokusområda og tiltakseigar. Meir utfyllande tekst finst i vedlegget.

SNP Fokusområde	Tiltak	Tiltakseigar
Næringslivets rammevilkår	Tiltak 1: Myndighetskontakt sentrale, nasjonale og internasjonale myndigheter	BRB
Infrastruktur	Tiltak 2: Sikre regionens og næringens digitale konkurransevilkår nasjonalt og internasjonalt	HFK
Effektive offentlige tenester	Tiltak 3: Effektivisering av plan- og søknadsprosesser; utvikle et samordnet tjenestetilbud på tvers av kommunegrensene	BRB
	Tiltak 4: Kartlegge og synliggjøre positive og negative effekter av kommunenes praksis med utbyggingsavtaler og rekkefølgebestemmelser knyttet til plan og byggesak, samt skissere forslag til en felles regional strategi for utbyggingsavtaler	BRB
Bygge regionalt omdømme	Tiltak 5: Bygge regionalt omdømme for hele Bergensregionen	BRB
	Tiltak 6: Etablere «Invest in Region Bergen»	BRB
Utdanning og forskning	Tiltak 7: «Praksisnær undervisning»-erfaringsoverføring.	Gode Sirklar
	Tiltak 8: Innkjøpsprosesser – stille krav til at leverandører er godkjente lærebedrifter.	Bergen kommune
	Tiltak 9: Energisamarbeidet «Science City Bergen»	Science City Bergen
Innovasjon, entreprenørskap og endring	Tiltak 10: Samordning og tydeliggjøring av ulike aktørers rolle knyttet til entreprenørskap og etablererveiledning.	Hordaland fylkeskommune
	Tiltak 11: Omstilling og endring, sammen om aktiv bruk av aktuelle virkemidler	Gode Sirklar
	Tiltak 12: Utvikle en marin strategi for Bergensregionen - Bergensregionen som en global marin kompetanseregion	Fiskeriforum Vest
	Tiltak 13: GCE Marin	The Seafood Innovation Cluster
	Tiltak 14: «Creating Global Winners» – Global Centre of Expertise Subsea	NCE Subsea
	Tiltak: 15: Ocean Innovation	Design Region Bergen
	Tiltak: 16: CNC-Arena – robotteknologi	Høyskolen i Bergen

Vurdering av strategidelen

Målformuleringa er noko endra sidan sist plan. Mellom anna er kunnskapsbasert tatt ut og erstatta med innovasjon og entreprenørskap. Målformuleringa er gjort meir generell i høve til at den ikkje er retta mot prioriterte bransjar. Med næringsutvikling leggjast det vekt på utvikling som bygger på nyskaping, entreprenørskap og innovasjon i samspill mellom næringsliv og forsknings- og utviklingsmiljøene i regionen.

Bærekraftig bør knytast til næringsutvikling og at formuleringa i staden bør vere:

«Bergensregionen skal innen 2025 være ledende i Norge på innovasjon, entreprenørskap og bærekraftig næringsutvikling.»

«Bærekraftig næringsutvikling» bør definerast på same måte som i Regional Næringsplan for Hordaland 2013-2017; dvs. næringer/bedrifter «*som er økonomisk levedyktige, tek samfunnsansvar i høve miljø og som er medvitne sitt sosiale ansvar lokalt og globalt*».

Visjonen med ein slik definisjon vil peike på det ansvaret kommunane og fylkeskommunen har med å nytte sine verktøy (økonomiske og politiske) til å byggje opp/støtte næringsliv som tenker langsiktig og berekraftig og arbeider på lag med det offentlege mellom anna for å nå viktige nasjonale og regionale miljø- og klimamål.

Strategisk Næringsplan fokuserer på mange av dei same tema som Regional Næringsplan for Hordaland 2013-2017 og Handlingsprogram for næringsutvikling 2014 og 2015 og det er i stor grad samsvar i planane mellom kva som oppfattast som viktige offentlege oppgåver innan næringsutvikling og også i stor grada korleis ein tek tak i og prioritetar innsats. Fylkeskommunen sin prioritering av entreprenørskap og innovasjon, rett kompetanse og velfungerande Bergensregion og attraktive regionale sentra er i samsvar med fokusområda i SNP. Mål og fokusområda i SNP støttar på ein god måte opp om og vil bidra til måloppnåing for Regional Næringsplan.

Fylkeskommunen har ansvar for å utarbeide og vedta regionale planar i tråd med prioriteringane i Regional planstrategi. Det er fleire relevante regionale planar som vil gje føringar og forsterke strategiane som er tema i SNP. Dei viktigaste er *Regional areal- og transportplan for Bergensområdet* (under utarbeiding), *Regional klimaplan* og *Regional plan for attraktive senter i Hordland*. Gjennomføring av desse planane vil kunne betre infrastruktur, samferdsle, offentlig kommunikasjon og vegar som er viktige for eit velfungerande næringsliv, men og leggje føringar for klima- og miljømessig berekraft. Desse planane bør omtalast i SNP.

SNP løfter fram nasjonale og internasjonale program og finansiering for å finansiere FoU i verksemdene som grunnlag for innovasjon og nyskaping. Det er viktig også å synleggjere dei regionale verkemidla som ein del av det totale verkemiddelapparatet næringa kan nytte seg av. Fylkeskommunen forvaltar støtteordningar innan næringsutvikling som er viktige for nyskaping, innovasjon og utvikling. Både forprosjekt til klyngeutvikling og fleirårige utviklingsprosjekt vert finansiert av regionale midlar. Innovasjon Norge forvaltar bedriftsretta midlar på vegne av fylkeskommunen. Vidare kan bedrifter i regionen få finansiert forskingsoppgåver gjennom Regionalt Forskingsfond Vest. Fylkeskommunen gjør også ein jobb med kopling mellom kunnskapsmiljøa og bedrifter for å auke forskning i bedriftene gjennom sine egne tilsette og kompetansemeklarane i VRI-programmet.

Strategidelen av SNP er eit godt fundament og eit nyttig verktøy for dei samarbeidande kommunane og fylkeskommunen for å målrette felles innsats for næringsutvikling i Bergensregionen.

Vurdering av tiltaksdelen

Det er god samanheng mellom den fylkeskommunale satsinga innan tilrettelegging for næringsutvikling i fylket og det Bergensregionen gjennom SNP har satt som fokusområde og tiltak. Fylkeskommunen er direkte involvert i fleire av områda i planen og mange har fått, eller vil kunne få økonomisk støtte frå HNH .

Tiltaka er formulert som prosjekt og det er foreslått ansvarleg tiltakseigar. Ansvar for oppfølging av tiltaka er fordelt mellom ulike samarbeidspartnarar i regionen, men fleire av tiltaka er lagt til BRB. I stor grad er prosjekta som er «fordelt ut» til organisasjonar og samarbeidspartnarar initiert av tiltaksansvarlege i planprosessen. I to av tiltaka er fylkeskommunen foreslått som ansvarleg. Desse er tiltak 2 og 10.

Merknad til tiltak 1: Fylkesrådmannen meiner at det er bra med ein koordinering ikkje er behov for eir «Oslo-kontor» på den måten som er beskrive i tiltaket.

Merknad til tiltak 2: Hordaland fylkeskommune har innsats mot auka tilgang på digital infrastruktur og meiner breiband med høg kapasitet er ein føresetnad for konkurransekraft. Dette er eit tema som fylkeskommunen kommer til å arbeide vidare med.

Merknad til tiltak 3: Betre harmonisering og tilretteleggjing av søknadsprosessar i høve PBL mellom kommunane, kan vere eit prosjekt som kommunane samarbeider om. Fylkeskommunen må koplast inn i høve sitt ansvar med retteing av kommunane i plansaker.

Merknad til tiltak 4: Offentlig planlegging og tilretteleggjing for utbygging har gradvis blitt erstatta av samarbeidsprossesser og privat planlegging og gjennomføring der utbyggingsavtalar er eit viktig virkemiddel. Små distriktskommunar og større bykommunar har ulike behov for å styre utbygginga gjennom ein kommunal utbyggingspolitikk. Det er derfor truleg ikkje ynskjeleg eller mogleg at rutinane er like i alle kommunar sjølv om det kunne være ynskjeleg for utbyggjarane. Fylkesrådmannen meiner at utbyggingsavtalar er gode verkemiddel. Avtalar har styrke i fleksibilitet og effektivitet. (<https://www.regjeringen.no/utbyggingsavtaler/asplanviakuba2009.pdf>)

Eit prosjekt som skal bidra til meir forutsigbarheit for utbyggjarar og kommune bør stimulere til parallell behandling av plan- og utbyggingsavtaler. Samstundes bør det arbeidast for å styrke kompetansen hos kommunar og utbyggjarar på dette feltet.

Det vert foreslått ny tittel på tiltak 4: ***Stimulere til styrket kompetanse om utbyggingsavtaler og bedre samordning mellom utforming av reguleringsplaner og forhandling av utbyggingsavtaler.*** Dette er eit tiltak som det ville vere naturleg at fylkeskommunen var sterkt involvert i.

Merknad til tiltak 5: Utvikle og synleggjøre Bergensregionens fortrinn som et godt sted å leve og bo, og å etablere og drive verksemd er eit ansvar for lokale og regional myndigheiter. Det ville skape utviklingskultur i regionen dersom det vart utvikla «møteplasser» for involvering på tvers av næringar, offentlige- og private miljø. Det vil vere ein god strategi å bidra til få etablert gode og synlege klynger, forskings- og utviklingsprosjekt, forskingssenter og etterspurte utdanningar som gjer det attraktivt for kompetansepersonar og bedrifter å slå seg ned i regionen. Kommunane må bidra med gode bumiljø, fritidsaktivitetar og kulturtilbod.

Merknad til tiltak 6: Dette er eit prioritert innsatsområde i HNH 2015. I ei tid kor mange bedrifter blir lagt ned og produksjon flytta ut av landet er det viktig å prioritere etablering av nye bedrifter i Bergensregionen og i resten av fylket. BRB har innleia eit samarbeid med IN og Invest in Norway . Her vil HFK bidra.

Merknad til tiltak 7: Prosjektet går ut på at «Gode Sirklar»/kommunane i Region Vest sine gode erfaring med praksisnær undervisning, bør vidareutviklast og delast med andre. Det er viktig at kommunane satsar på å styrke kompetansen hos elevane knytt til utdanningsval gjennom eit betre samarbeid med næringslivet. Samarbeidet må vere mellom kommunane som grunnskuleeigar og fylkeskommunen som har ansvar for vidaregåande opplæring og tiltak som SYR og Ungt entreprenørskap. Det må likevel vere opp til den enkelte kommune å bestemme korleis dette skal skje.

Merknad til tiltak 8: Å stille krav i innkjøpsprosessar om at er leverandør skal vere lærebedrift er sett i gang og HFK vil samarbeide med Bergen kommune.

Merknad til tiltak 9: Tiltaket er knytta til energi og energisamarbeid og er svært viktig for å samarbeide på energifeltet. Framtidsretta energiløysingar og fornybarsatsing bør prioriterast. Det bør vurderast om UiB bør vere ansvarleg.

Merknad til tiltak 10: Hordaland fylkeskommune har i samarbeid med BRB, partnerskapen; IN og Fylkesmannen si landbruksavdeling, Bergen kommune og regionrådsleiargruppa, starta eit arbeid med å styrke etablerar-rettleinga i Hordaland. Meldinga «Framtidig organisering av etablerarrettleingstenesta i førstelina i Hordaland», vart lagt fram for Fylkesutvalet den 18.02.2015 og er retningsgjevande for det vidare arbeidet med styrkinga av denne tenesta i 2015. Fylkeskommunen har ei leiroll i arbeidet.

Merknad til tiltak 11: Leverandørindustrien til petroleumsnæringa sliter, også den delen som leverer til Subsea. Eit innsatsområde knytt til regional omstilling i HNH 2015 er å fylja opp regionar og kommunar som har særskilte utfordringar knytt til næringsliv, sysselsetting og folketal. Innafor bransjar med særskilt fokus er det innafor energisektoren eit innsatsområde å arbeide for auka konkurransekraft i leverandørindustrien, særleg knytt til gjennomføring av større feltutbyggingar og opprustingar. Tiltaket må omfatte fleire kommunar i Hordaland enn dei i Region Vest. Fylkeskommunen har tradisjon for å stø opp om godt funderte initiativ for å kvalifisere seg for støtte frå nasjonale program.

Merknad til tiltak 12: Om The Seafood Innovation Cluster lykkes med NCE/GCE satsinga vil det være naturleg at arbeidet med marin strategi og omdøme inngår der. Omdøme er først og fremst er ein nasjonal utfordring. Godt omdøme vert bygd ved konkrete forbetringar innan miljømessig berekraft og gode produkt.

Merknad til tiltak 13: Marin klyngeutvikling er i gang og både fylkeskommunen og innovasjon Norge har bidrege økonomisk. Offentlege aktørar bør bidra til at The Seafood Innovation Cluster og Fiskeriforum Vest lykkes i initiativ for å etablere NCE og seinare GCE. Dette kan skje gjennom hjelp til nettverksbygging og prosjektvirkemiddel. Prosjektet passar godt inn i HNH sin Hovudstrategi 1. Meir entreprenørskap og innovasjon og innsatsområde «nettverk og klynger».

Merknad til tiltak 14: Beskrivinga av dette tiltaket er noko tynt. Fylkeskommunen har vore partner i NCE Subsea sidan oppstart i 2008 og har både i 2014 og nå i år gitt NCE Subsea ekstra økonomisk støtte i arbeidet med å fremme ein så god søknad som mogleg til GCE programmet. Eit innsatsområde i HNH 2015 er å stimulere aktivitet knytt til kompetanseutvikling og prosjekt i etablerte klynger (td Arena, NCE, GCE og SFI).

Merknad til tiltak 15: Tiltaket er noe utydelig beskrive. Pilotprosjektet som er i gang bør kunne konkretisere vidareføringar. Sette i gang internasjonalt prosjekt med EU-midlar er relevant. Eit av måla bør vere å få Ocean Innovation relevant for næringslivet.

Merknad til tiltak 16: Osterfjorden Næringshage og HiB har eit tett samarbeid på robotteknologi. Å jobbe for å få på plass eit ARENA-prosjekt er ein god strategi. Hordaland fylkeskommune har ei rekke år samarbeid tett med næringshagen på Osterøy om utvikling av eit kompetanssenter for robotteknologi ved den vidaregåande skulen.

Trong for tiltak innan media/IKT er skildra i analysen som er grunnlag for planen, men er ikkje foreslått som tiltak. Det kan for eksempel vere å opprette ei IKT-klynge eller realisering av MediaCityBergen med sine tilleggfunksjonar («greenhouse», medialab, FoU mm).

Eit prosjekt knytt til å støtte opp om teknologiutvikling og tiltak for å redusere utslepp frå skip er viktig og burde fått plass i planen.

Samla vurdering

Utkastet til Strategisk Næringsplan for Bergensregionen 2015-2020, er ein revisjon av eksisterande plan. Det vart likevel gjennomført ein omfattande prosess i samarbeid, med kommunane og fylkeskommunen, nettverks- og bransjeorganisasjonar, næringshagar og andre for å sikre at næringa sine synspunkt kom fram og for å sikre eigarskap hos eigarane. Prosessen har vore god og innspel har blitt vurdert fortløpande og tatt inn.

SNP slik den ligg føre, har kome eit godt steg vidare i høve til å formulere strategiar for kva det offentlege kan gjere for å møte næringslivet sine behov. Strategiane/fokusområda med tilhøyrande mål bør kunne høve godt som rettesnor for eigarkommunane.

Det er mange og varierte tiltak som er tatt inn i planen. Fleire tiltak er planlagde aktivitetar for «tiltakseigarane» sin organisasjon og er formulert av «tiltakseigarane». Fleire tiltak/prosjekt er starta opp.

Talet på tiltak bør reduserast slik at det vert realistisk å starta opp prosjekta i løpet av dei to åra som tiltaksplanen varar. Fleire tiltak bør verte formulert som tiltak og prosjekt der dei offentlege aktørane/eigarane er synleggjort som samarbeidspartar eller som ansvarlege.

Tiltaka bør i større grad vere prosjekt eller tiltak kommunane og fylkeskommunen ser som dei viktigaste for å møte næringslivet og samfunnet sine behov og gjennomføre desse saman med bransje- og næringsnettverk. Samstundes er det ynskjeleg at planen på ein tydeleg måte settar fokus på dei utfordringane samfunnet står overfor innan klima og miljø og slik legg til rette for ein langsiktig og bærekraftig utvikling av Bergensregionen.

Sidan BRB har fått avkorta tilskota sine frå Bergen kommune og fylkeskommunen må dei vurdere nøye kva oppgåver dei tar på seg. Mellom anna har BRB sagt at marknadsføring av regionen og mottaking av delegasjonar ikkje vert prioritert framover. I saka om «Gjennomgang av Hordaland fylkeskommune sitt engasjement i Business Region Bergen» (FYT 09.12.2014) vert det lagt til grunn at prosjekt, i regi av BRB, utover basisaktivitetane i stor grad blir finansiert eksternt.

Fylkeskommunen vedtek årleg eit handlingprogram for næringsutvikling (HNN) som sett fokus på fleire av dei same tema som SNP gjer. Fylkeskommunen har utviklingsmidlar knytt til HNN som nyttast til prosjekt som bidrar til å oppnå mål og innsatsområda i handlingsprogrammet. Fylkeskommunen forvaltar også forskingsmidlar (RFF Vest) som kan nyttast til gjennomføring av FoU-prosjekt i bedriftene og har ansvaret for VRI som organiserer kompetansemeklarar. Innovasjon Norge kan bidra med bedriftsretta forprosjektmidlar for å få opp gode forskingsprosjekt.

Gode prosjekt som fell inn under eit eller fleire av innsatsområda i HNN, vil kunne få støtte. Dersom prosjektet samstundes er forankra i SNP, vil det kunne vere ein styrke for prosjektet. Fylkeskommunen er likevel ikkje forplikta å gje økonomisk støtte til tiltaka i SNP, sjølv om planen vert vedteke av fylkeskommunen.

SAKSPAPIR

Styre, utval, komite m.m.	Møtedato	Saksnr
Saksgruppe næring og utvikling	04.03.2015	008/15
Formannskapet	10.03.2015	018/15

Saksansvarleg	Arkiv	Arkivsaknr
Østervold, Liv Margareth		14/2002 -

HØYRING AV PLANFORSLAGET STRATEGISK NÆRINGSPLAN 2015 - 2020 (SNP)

Samandrag av saka:

«Strategisk næringsplan 2015 – 2020» (SNB) er arbeidd ut på oppdrag frå ordførarane og byrådsleiar i Business Region Bergen. Framlegget er no sendt på førstegongs høyring til eigarkommunane.

Strategisk Næringsplan skal vere eit felles strategisk verkty som skal gi eigarkommunane i Business Region Bergen (BRB) felles mål og strategiar for arbeid med næringsutvikling slik at regionen handlar og utviklar seg i ønska retning. Det er ein plan som vil vise kva det offentleg kan gjere for god næringsutvikling.

SNP inneheld fokusområder og ein tiltaksdel som må forankrast regionalt og lokalt når planen er vedteken.

Planprosessen:

1. Fyrste høyringsrunde av plandokumentet skal vere ferdig innan medio mars. For Sund kommune er høyringsinstansane Sakgruppe næring og utvikling og Formannskapet.
2. Endeleg politisk vedtak i kommunestyre i april eller fyrste halvdel av mai.

Saksutgreiing:

Fyrste høyringsrunde av planforslag «Strategisk næringsplan 2015 – 2020» (SNP) er til politisk handsaming hos eigarkommunane. Business Region Bergen (BRB) fekk ei tydeleg bestilling frå eigarkommunane i samband med rulleringa av SNP. Sund kommune har vore representert både i arbeidsgruppa og referansegruppa. SNP er presentert for eigarkommunane og innkomne merknader er innarbeidd i plandokumentet. Plandokumentet er godkjent av

styret i BRB som er styringsgruppe for rulleringa av SNP.

Planframlegget «Strategisk næringsplan 2015 – 2020» er slik bygd opp:

1. Innleiing
2. Regionens næringsstruktur
3. Næringslivets forventninger til det offentlige
4. Fokusområde
5. Tiltaksdel (eget dokument)
6. Vedlegg

I denne uttalen vel vi å kommentere dei ulike kapitla kvar for seg.

1. Innleiing

Syner eigarkommunane si bestilling og mandat til BRB i samband med rulleringa av eksisterande strategisk næringsplan. Planen er tydeleg på kven som er målgruppa og kvifor det er eit mål å få ein felles strategisk næringsplan. Det blir vist til retningsgivande næringsplan frå Hordaland Fylkeskommune som er teken omsyn til i denne planen. Planen sin oppbygning, målformulering og organisering er godt skissert. Sund kommune finn innleiinga som tilstrekkeleg og har ikkje innspel.

2. Regionens næringsstruktur

Kapittelet gjev ein presentasjon av regionen sitt breitt samansette næringsliv med tilhøyrande verdiskapning presentert i tabellar. Det blir argumentert for kor regionen – Bergensregionen - kan ta strategiske posisjonar i framtida. Det blir vist til overordna utviklingstrendar og utfordringar innan næringar der regionen kan ta nasjonale og internasjonale posisjonar. Sund kommune har ingen merknader.

3. Næringslivets forventninger til det offentlige

Spørsmåla som blir stilt for å vurdere kommunane si rolle verkar relevante og opplysende. Det blir vist til seks fokusområde i planen. Desse tek utgangspunkt i næringslivet sine forventningar til kommunane på næringsområdet på den eine sida, og kva kommunane kan imøtekomme innanfor kommunane sine oppgåver på den andre sida. Kapittelet er mein som onformasjon og bakgrunnsstoff og skal ikkje handsamast politisk. Sund kommunen finn både forventningane frå næringslivet og dei 6 fokusområda som opplysende og tydelege.

4. Fokusområde

Dei seks fokusområda som er vist i kapittel 3 blir i dette kapittelet omtala informativt. Kvart fokusområde har ei målsetting med tilhøyrande delmål. Det blir vist til potensiale til

forbetringar, moglege synergieffektar ved betre koordinering og kva fylke og kommune bør vere særleg merksemda på. Fokusområda dannar grunnlaget for tiltaksplanen. Sund kommune sluttar seg til innhaldet.

5. Tiltaksdel (eige dokument)

Det blir vist til eit sett med tiltak som skal vere starta og helst gjennomført dei neste to åra etter at planen er vedteken. Det blir lagt opp til ei rullering av kapittelet kvart andre år. Kvart tiltak har ein tiltakseigar, og det ligg klåre føringar til ansvar og oppfølging. Det vil bli lagt opp til formålstenleg rapportering og staus på det einskilde tiltaket. Tiltaksplanen skal handsamast politisk og BRB er ansvarleg for oppfølging av tiltaksplanen.

Som ei føring for tiltaka ser Sund kommune for seg ei presisering og synleggjering av finansiering og kostander for dei tiltaka som blir planlagt og gjennomført.

6. Vedlegg

Frå SNP: «*Vedlegg; med definisjoner av næringsinndelingen og nærmere utdyping av næringsbeskrivelsene i kapittel 1-3, inklusiv næringsenes egne vurderinger av utfordringer og viktigste satsinger*». Sund kommune har ingen merknader til dette.

Vurdering:

Plandokumentet slik det ligg føre syner føringane og bestillingane som blei lagt til grunn av eigarkommunane, noko planen syner å imøtekomme. Planen viser klåre forventningar om strategi, tiltak og tiltakseigar i kapittel 5. Det blir lagt opp til at BRB skal ha oppfølging av tiltaksdelen. Planen framstår som eit godt strategisk verkty for felles næringsutvikling hos eigarkommunane og regionen.

For Sund kommune må SNP sjåast opp mot eigne planar og strategiar for næringsutvikling, og det må sikrast at føringar og felles satsingar i SNP blir ivareteken både lokalt og i regionalt samarbeid.

Økonomiske konsekvensar:

Dersom det kjem økonomiske føringar som gjeld den einskilde kommune må det presiserast og synleggjerast.

Tilråding til vedtak:

Sund kommune har følgjande merknader til plandokumentet «Strategisk næringsplan 2015 – 2020»:

Eventuelle økonomiske forventningar og føringar som gjeld den einssilde kommune må presiserast i plandokumentet.

04.03.2015 Saksgruppe næring og utvikling

Vidar Totland frå Business Region Bergen orienterte om planen.

SNU- 008/15 Vedtak:

Saksgruppe Næring og Utvikling har følgjande innspel til høyringsuttale frå Sund kommune:

Tiltak knytte til infrastruktur:

Tiltak 2: Sikre digitale konkurransevilkår nasjonalt og internasjonalt

- Sund kommune ynskjer ein overordna strategi for vidare utbygging og forbetring av mobilnettverket i heile regionen. Nasjonal satsing og strategi?
- Sund kommune ynskjer ein overordna strategi for vidare utbygging og forbetring av breiband i heile regionen. Nasjonal satsing og strategi?
- Eksisterande søknadsordningar burde vere opna for direkte søknader frå leverandørar/utbyggjarar
- Satsing på mobildekning og breiband m.m. er og viktig for bulyst og næringsutvikling.

Tiltak 4: Tiltak knytte til bruk av utbyggingsavtalar og rekkefølgjekrav:

- Sund kommune ynskjer å vera med i arbeidet med å utvikla felles regional strategi på dette området.

BRB
v. Vidar Totland

Skrivet vert berre sendt som e-post.

Vår referanse
10/246/15/2139/ASK/TR

Arkivkode
FA-U01

Dykkar referanse

Dato:
20.03.2015

MELDING OM VEDTAK - UTTALE FRÅ SAMNANGER KOMMUNE TIL STRATEGISK NÆRINGSPLAN FOR BERGENSREGIONEN

Me melder med dette frå om at det er gjort følgjande vedtak:

KS-002/15 VEDTAK:

Samnanger kommune meiner at utkastet til *Strategisk næringsplan for Bergensregionen* har ei oversiktleg oppbygging med mange gode enkeltelement. Planen er likevel ikkje framtidsretta nok når det gjeld miljøomsyn og berekraftig utvikling. Planen har m.a. eit for tradisjonelt syn på den plassen olje og gass skal ha i næringsutviklinga. Det som er sagt om overgang til og satsing på fornybare energikjelder, er tilsvarande lite forpliktande. Sameleis problematiserer ikkje planen dei store miljøutfordringane som er knytte til marin næring i dag, m.a. den store bruken av importert soya frå Brasil.

Det er påfallande at planen ikkje nemner jordbruket som finst i regionen. Dette er ikkje ei stor næring målt i pengeverdi eller talet på sysselsette, men er likevel viktig i utnytting av lokale ressursar og for matvaretryggleiken. Jordbrukslandskapet spelar òg ei rolle for reiselivsnæringa. Samnanger kommune meiner jordvern må nemnast som eitt av måla for arealplanlegging i samband med næringsutviklinga i regionen.

Samnanger kommune stiller spørsmål ved at ein tenkjer å presentera tiltaksdelen som ein eigen plan, og ber om at dette vert vurdert på nytt.

Med helsing

Tone Ramsli
rådmann

Høringsvar fra Universitetet i Bergen til Business Region Bergens strategiske næringsplan 2015 – 2020

Universitetet i Bergen (UiB) vil med dette takke for muligheten til å komme med høringssvar til Strategisk Næringsplan 2015 – 2022. Vi er opptatt av et tett samarbeid med våre omgivelser for å styrke forskning, utdanning og innovasjon til det beste for fremtidens kunnskapssamfunn.

Vi ønsker å benytte dette høringssvaret til å opplyse om den siste informasjonen rundt planleggingen av en rekke tematiske kunnskapsklynger som vi mener vil bli viktig for utviklingen av forskning, utdanning, næringsliv og innovasjon i Bergen, på Vestlandet og i Norge.

Noen av disse klyngene trekkes frem i utkastet som Media City Bergen og Science City Bergen. Vi vil også trekke frem planene for en marin klynge på Marineholmen og en helseklynge på Årstadvollen som særlig viktige i sammenheng med denne næringsplanen.

UiB er i disse dager i prosessen med å utvikle en ny universitetsstrategi for perioden 2016 – 2022. Her vil kunnskapsklyngene være sentrale for vår satsing i fremtiden.

Under følger en oversikt over status på de ulike kunnskapsklyngene. Noen vil være mer relevant enn andre for BRBs strategiske næringsplan, men vi ønsker likevel å gi en oversikt over alle. Vi ønsker også å opplyse om at tidshorisontene på de ulike klyngene skal fastsettes endelig i universitetsstrategien som vil bli behandlet av universitetsstyret i løpet av året.

Klimaklynge: Bergen har verdensledende forskningsmiljøer innen klimaforskning og universitetet vil utvikle en klimaklynge ved å ruste opp bygget til Geofysisk institutt. Opprustningen av bygget skal være ferdig i løpet av 2016 og vil gi en samlokalisering av klimaforskningen ved UiB, Uni Research og andre relevante miljøer.

MediaCity Bergen (MCB) har ambisjoner om å skape et internasjonalt ledende miljø for innovasjon og kunnskapsutvikling innenfor mediefeltet. Et viktig mål er å øke den faglige samhandlingen mellom medie-, teknologi- og utdannings- og forskningsmiljøer fra de store medieaktørene i Bergen - BT, BA, NRK, TV2, Vizrt, medieutdanningen ved Institutt for informasjons- og medievitenskap og flere av UiBs digitale satsinger. MCB skal være innflyttingsklart i løpet av 2017.

Science City Bergen (SCB) skal være en internasjonalt ledende kunnskapsklynge for fremtidens energi- og teknologiløsninger gjennom å samle Bergens forsknings-, utdannings- og teknologimiljøer i et nytt signalbygg, i hjertet av UiB. Her skal det bygges moderne laboratorier, teknologiplattformer og arbeidsplasser med fasiliteter for utdanning, forskning, formidling, og innovasjon. Det arbeides for at SCB skal være ferdig i 2019.

En klynge for middelalderforskning med Universitetsmuseet som arena skal bli en tverrfaglig drivkraft for middelalderhistorie, filologi og middelalderarkeologi i nær kontakt med regionale institusjoner og med en sterk internasjonal orientering. Klyngen skal videreutvikle de sterke tradisjonene de humanistiske fagene har innenfor

forskningsbasert undervisning, utvikle kontakten med regionale aktører, skolen og være en pådriver i lokal- og nasjonal kunnskapsformidling. Klyngen skal ha oppstart i løpet av 2016.

Følgende klynger er under planlegging 2019-2022:

En kunnskapsklynge for helsefagene på Årstadvollen skal samle helsefaglige miljøer for forskning, utdanning, formidling og innovasjon i Bergen og på Vestlandet. Prosjektering vil starte opp i 2015

En marin klynge der våre marine miljøer, Havforskningsinstituttet og andre nasjonale aktører skal samlokalisere forskning, utdanning, forvaltning og næring er under planlegging og vil bli utviklet i løpet av perioden, og vil bli sett i sammenheng med handlingsplanen for «Havbyen Bergen».

Utviklingsforskning i tilknytning til Bergen ressurscenter kan danne grunnlaget for en **kunnskapsklynge for global utvikling.**